

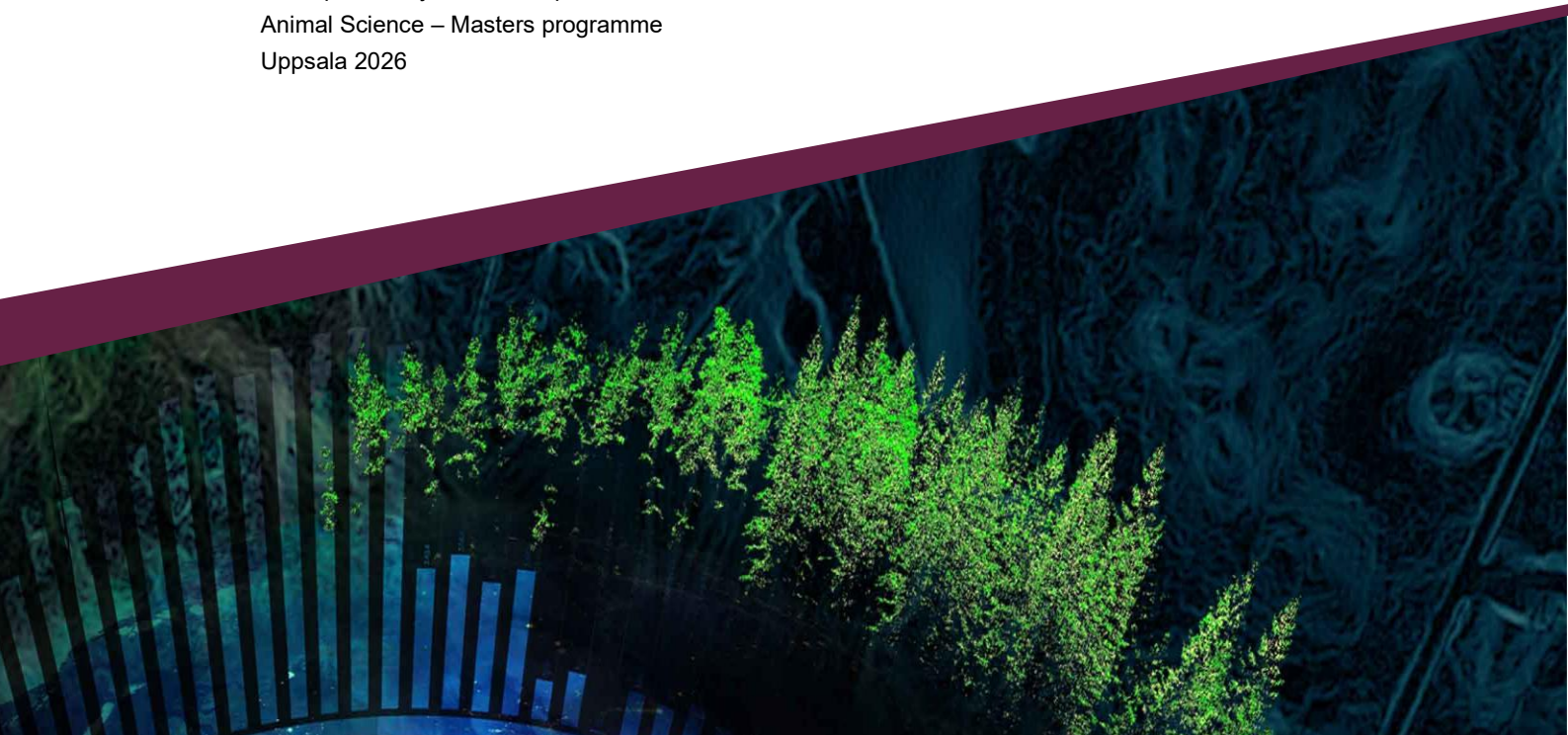


Vad får du lära dig på ditt naturbruksprogram?

Elevers upplevelse av djurskydd och djurvälstånd inom sin utbildning

Judith Loberg

Examensarbete i husdjursvetenskap • 30 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Animal Science – Masters programme
Uppsala 2026



Vad får du lära dig på ditt naturbruksprogram? Elevers upplevelse av djurskydd och djurvälstånd inom sin utbildning

What do you learn in your agricultural high school programme? Students' experiences of animal protection and welfare in their education

Judith Loberg

Handledare: Frida Lundmark Hedman, Sveriges lantbruksuniversitet, inst. för Tillämpad husdjursvetenskap och välfärd

Bitr. handledare: Lina Elmersson, Sveriges lantbruksuniversitet, inst. för Tillämpad husdjursvetenskap och välfärd

Examinator: Maria Andersson, Sveriges lantbruksuniversitet, inst. för Tillämpad husdjursvetenskap och välfärd

Omfattning: 30 hp

Nivå och fördjupning: A2E

Kurstitel: Independent project in Animal Science

Kurskod: EX0870

Program/utbildning: Animal Science Masters programme

Kursansvarig inst.: Inst. för Tillämpad husdjursvetenskap och välfärd

Utgivningsort: Uppsala

Utgivningsår: 2026

Upphovsrätt: Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd.

Nyckelord: Naturbruksgymnasium, djurskydd, djurvälstånd, utbildning, lantbruk, djurvård, enkät, djurskyddskontroll, djurskyddslagstiftning

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakultet för veterinärmedicin och husdjursvetenskap

Inst. för Tillämpad husdjursvetenskap och välfärd

Abstract

Having a good understanding of animal biology and behaviour and how we humans interact with them in a positive way is essential for both promoting animal welfare and creating sustainable animal husbandry. Therefore, it is important that education for animal caretakers includes knowledge of animal welfare and protection, and that its content remains relevant and up to date. The purpose of this study is to investigate what knowledge regarding animal welfare and protection students acquire from Swedish agricultural high schools within the agricultural and animal care specialization. This was achieved in two steps. The first step was a questionnaire which was distributed to final-year students at agricultural high schools that offer and currently enrol students in the agriculture and animal care specializations. This questionnaire was aimed at understanding what the students perceived to get from their education regarding animal welfare, animal protection and animal welfare inspections. The second step involved collecting and analysing the syllabi, with 17 analysis criteria based on the questionnaire, for the mandatory courses specific to each specialization that included animals in their core content or grading criteria. Of the 23 schools that was asked to participate eight agreed and a total of 80 student answered the questionnaire. The students from the animal care specialization made up the majority of the student that answered the questionnaire. The results from the questionnaire show that students generally perceived their education as good and sufficient for their future professional roles, and they considered the subjects of animal welfare and protection the be important parts of their training. The responses between the specializations did not differ significantly regarding how students chose to define animal welfare or protection. However, there was a difference in how the student perceived they learned about animal welfare legislation and how an animal welfare inspection is conducted. The analysis of the syllabi showed that only three analysis criteria were met by all courses, and no single course met all the analysis criteria. More research is needed to obtain a representative picture of Swedish agricultural high school students' experiences of their education, as too few schools and students participated in the study to draw any general conclusions.

Keywords: Agricultural high school, animal protection, animal welfare, education, agriculture, animal care, questionnaire, animal welfare control, animal welfare legislation

Innehållsförteckning

1.	Inledning	7
1.1	Djurvälfärd	7
1.2	Djurskydd & djurskyddskontroller	8
1.3	Utbildning som ett verktyg	8
1.4	Svenska naturbruksgymnasiers roll för att främja djurvälfärd	9
2.	Syftet med studien	11
3.	Material & Metod	12
3.1	Enkäten	12
3.1.1	Urval av skolor & kontakt	13
3.1.2	Analys av enkäten	13
3.1.3	Dataskydd & personuppgifter	13
3.2	Kursplanerna	14
4.	Resultat	16
4.1	Enkät svar	16
4.1.1	Allmänna frågor	16
4.1.2	Djurvälfärd	17
4.1.3	Djurskydd	19
4.1.4	Djurskyddskontroller	20
4.2	Analys av kursplaner	21
5.	Diskussion	24
5.1	Skolornas respons och deltagande	24
5.2	Utbildningens innehåll avseende djurskydd och djurvälfärd	24
5.3	Elevernas kunskap om djurskydd och djurvälfärd	25
5.4	Utvärdering av metod	26
5.4.1	Enkäten	26
5.4.2	Analys av kursplaner	27
5.5	Felkällor och faktorer som kan ha påverkat resultatet	28
5.6	Studiens användbarhet och framtida forskning	29
5.7	Studien och ämnet i förhållande till samhällsliga, hållbara och etiska aspekter	30
6.	Slutsatser	32
	Referenser	33

Populärvetenskaplig sammanfattning	37
Tack.....	39
Bilaga 1	40

1. Inledning

1.1 Djurvälstånd

Det finns olika definitioner av djurvälstånd som alla fokuserar mer eller mindre på olika aspekter av ett djurs välfärd, och som kan delas upp i tre huvudsakliga perspektiv (Fraser, 2009). De tre perspektiven är djurets känslotillstånd, djurets möjlighet att leva ett naturligt liv och att djuret har god hälsa och biologisk funktion. Dessa områden överlappar varandra och den ena utesluter inte den andra. Tvärtom så är många eniga om att dessa tre områden måste finnas med när ett djurs välfärd bedöms, men de värderas olika beroende på en persons individuella värderingar (Fraser, 2009). En definition av djurvälstånd som finns är formulerad av World Organisation for Animal Health (WOAH) som menar att djurvälstånd är ett djurs fysiska och psykiska tillstånd i förhållande till de förhållanden under vilka det lever och dör i (WOAH, 2026).

Historiskt sett är konceptet djurvälstånd relativt nytt, och det började inte diskuteras på allvar förrän under 1960-talet då Ruth Harrisons bok "Animal Machines" gavs ut (Broom, 2011). Boken belyste djurens lidande och tuffa livsmiljö i den intensiva djurproduktionen. Detta följdes av att den brittiska regeringen satte ihop Brambell-kommittén år 1965, som fick i uppdrag att skriva en rapport om djurs inhysning och välfärd i olika produktionssystem (Brambell, 1965; Broom, 2011). Det var dock inte förrän under 1990-talet som djurvälstånd började att definieras och sedan erkändes som ett vetenskapligt begrepp bland forskare (Broom, 2011). Det var i Brambell-kommitténs rapport som de "fem friheterna" först formulerades (Broom, 2011). De fem friheterna utvecklades som ett verktyg för att kunna bedöma djurvälstånd och inkluderar djurets fysiska och psykiska hälsa, livsmiljö, beteende samt tillgång till vatten och god nutrition (Mellor & Reid, 1994). I de fem friheterna inkluderades även att djur har beteendebehov och måste få möjlighet att uttrycka dessa (Thorpe, 1965; WOAH, 2026). Beteendebehov brukar definieras som beteenden som har en biologisk bakgrund och som djuren har ett behov av att utföra (Thorpe, 1965; Duncan, 1998; Jensen & Pedersen, 2008). Om ett djur inte får möjlighet att utföra ett beteendebehov kommer det att orsaka problem och frustration hos djuret (Thorpe, 1965; Duncan, 1998; Jensen & Pedersen, 2008).

1.2 Djurskydd & djurskyddskontroller

Till skillnad från djurvälstånd, som i stort handlar om djurets egen upplevelse, beskrivs djurskydd som människors handlingar och ansvar för att säkerställa en god djurvälstånd (SLU, 2026). I Sverige består djurskyddslagstiftningen av en djurskyddslag (2018:1192), en djurskyddsförordning (2019:66) och diverse djurskyddsföreskrifter som i mer detalj reglerar djurhållningen för specifika djurslag (Jordbruksverket, 2025). Det är olika instanser som ansvarar för de olika lagstiftningarna. Djurskyddslagen beslutas av riksdagen, djurskyddsförordningen av regeringen och Jordbruksverket skriver och beslutar om djurskyddsföreskrifterna (Jordbruksverket, 2025). Den svenska djurskyddslagstiftningen syftar till att förebygga att djur far illa och att främja en god djurvälstånd och respekt för djur (Jordbruksverket, 2025). Från att den första djurskyddslagen (1988:534) började gälla i Sverige 1988 till den senaste versionen av djurskyddslagen (2018:119) har djurskyddet förbättrats (Lundmark Hedman *et al.*, 2021). Däremot går det inte att bedöma om djurskyddet har förbättrats i praktiken då inga utvärderingar av efterlevnaden av den uppdaterade lagstiftningen har gjorts (Lundmark Hedman *et al.* 2021). Dock räcker det inte med endast lagstiftning för att säkerställa en god djurvälstånd om det inte kontrolleras att den efterföljs, vilket är varför det utförs djurskyddskontroller.

Offentliga djurskyddskontroller i Sverige genomförs av djurskyddshandläggare som är anställda av en av landets länsstyrelser (Jordbruksverket, 2022). Syftet med djurskyddskontrollerna är att kontrollera efterlevnaden av djurskyddslagstiftningen och omfattar alla djur som hålls av människan (Jordbruksverket, 2022).

Studier har visat att många djurägare i Sverige har en negativ bild av dessa djurskyddskontroller (Lundmark Hedman *et al.*, 2022a). Bidragande faktorer till att en kontroll upplevdes som mer negativ bland lantbrukare och travtränare var om handläggaren var en ung kvinna, kontrollen inte var föranmäld eller det var fler än en handläggare närvarande (Lundmark Hedman *et al.*, 2022a). Travtränare hade, till skillnad från lantbrukarna, en generellt positiv bild av djurskyddskontroller (Lundmark Hedman *et al.*, 2022b). Både lantbrukare och travtränarna upplevde att deras upplevelse av kontrollen påverkades av handläggarens kunskapsnivå om djuren och branschen (Lundmark Hedman *et al.*, 2022a; Lundmark Hedman *et al.*, 2022b).

1.3 Utbildning som ett verktyg

Utbildning och kunskapshöjande insatser har visat sig vara ett effektivt sätt att förebygga olika samhällsproblem såsom till exempel våldsbrott och smittspridning (Zühlke & Engel, 2013; Villardón-Gallego *et al.*, 2023). Att förebygga djurskydds- och djurvälståndproblem genom utbildning är dock ett relativt outforskat område.

Däremot ansåg majoriteten av gymnasie- och universitetsstudenter från flertalet olika program och utbildningar från europeiska länder att djurvälstånd bör vara en integrerad del av deras utbildning och betraktade det som ett viktigt ämne, i en studie av Pejman *et al.* (2021). Kvinnliga studenter och studenter som ansåg att djurskyddslagstiftningen borde vara mer restriktiv var dock generellt mer positiva till att inkludera djurskydd och djurvälstånd i utbildningen (Pejman *et al.*, 2021). Detta stöds av Phillips & McCulloch (2005), som fann att kvinnliga språkstudenter generellt sett var mer intresserade av djurvälstånd och att skydda djur från lidande än manliga språkstudenter. Detta återspeglas delvis i andelen kvinnor jämfört med andelen män som söker till yrkesutbildningar inom djurvård i Sverige, där kvinnor är i majoritet (Statistikdatabasen, 2025).

Forskning har även visat att studenters kultur och bakgrund påverkar deras syn på djurvälstånd. Studenter från olika världsdelar hade olika åsikter om djurvälstånd, där europeiska studenter ansåg att lidande under djurets liv var en viktigare fråga än studenter från Asien gjorde, enligt en studie av Phillips & McCulloch (2005). Det fanns även skillnader mellan europeiska länder, där studenter och gymnasieelever i sydeuropeiska länder (t.ex. Italien, Spanien & Grekland) generellt visade större intresse för djurvälstånd i sin utbildning än studenter och gymnasieelever från nordeuropeiska länder (ex. Storbritannien, Polen & Sverige) (Pejman *et al.*, 2021).

Utbildning och träning av personal som hanterar djur har också visat sig ha en direkt påverkan på djurvälstånd (Coleman *et al.*, 2000; Hemsworth *et al.*, 2002; Coleman & Hemsworth, 2014). Grisskötares attityder och hantering av grisar har visats förbättras efter träning eller liknande utbildning (Coleman *et al.*, 2000; Wilhelmsson *et al.*, 2024). Dessa förbättringar i grisskötarnas attityder hade också en direkt positiv påverkan på grisarnas beteende och välfärd (Coleman *et al.*, 2000; Wilhelmsson *et al.*, 2024).

1.4 Svenska naturbruksgymnasiers roll för att främja djurvälstånd

På svenska naturbruksgymnasier erbjuds elever som är mellan 16 och 19 år gamla att gå ett treårigt naturbruksprogram efter avslutad grundskoleutbildning (Naturbruk, u.å.; Skolverket, u.å.). Inom naturbruksprogrammet finns det sex olika inriktningar, som fokuserar på olika delar av naturbruk, som eleverna kan välja mellan (Naturbruk, u.å.). Tre av inriktningarna är med natur- och växtfokus och handlar om skogsbruk, naturism och trädgård (Naturbruk, u.å.). De andra tre inriktningarna har ett lantbruks- och djurfokus och inkluderar lantbruk, djurvård och hästhållning (Naturbruk, u.å.). Efter en avslutad utbildning vid ett naturbruksgymnasium har eleverna flera yrkesutgångar att välja mellan beroende

på vilken inriktning de valt. Exempelvis kan en elev som läst inriktningen lantbruk arbeta med lantbruksdjur, lantbruksmaskiner eller lantbrukets växtodling (Skolverket, 2025c).

Alla elever på programmet läser dels gymnasiegemensamma ämnen, som alla elever på svenska gymnasieskolor behöver läsa, dels programgemensamma ämnen som alla elever inom ett visst program behöver läsa (Skolverket, 2025c). Utöver de gemensamma kurserna läser eleverna även inriktningsspecifika kurser som är obligatoriska för de elever som läser en specifik inriktning (Skolverket, 2025c). Dessutom får eleverna även välja några kurser som de kan läsa som programfördjupning (Skolverket, 2025c). Vilka programfördjupningskurser som eleverna har möjlighet att välja mellan beror på vilken skola de går på (Skolverket, 2025c).

Att ha en god förståelse för hur djur fungerar och hur vi människor interagerar med dem på ett positivt sätt är viktigt både för att främja djurvälstånd och en hållbar djurhållning. Många av denna framtida generation av djurägare och djurskötare får sin utbildning på naturbruksgymnasier i Sverige. Idag saknas det en kartläggning av vad som ingår i inriktningarnas utbildning inom djurskydd och djurvälstånd.

2. Syftet med studien

Syftet med denna studie var att undersöka vilka kunskaper avseende djurvälfärd och djurskydd elever får med sig från svenska naturbruksskolor inom programmen lantbruk och djurvård.

Frågeställningar

- Vad ingår i ovanstående utbildning avseende djurskydd och djurvälfärd?
- Hur goda kunskaper avseende djurskydd och djurvälfärd anser eleverna själva att de får och har med sig efter avslutad utbildning?
- Vad har eleverna för uppfattning om djurskyddskontroller?

3. Material & Metod

Studien bestod av två delar, där den ena delen var en enkät som skickades ut till sistaårselever i naturbruksskolor som erbjuder inriktningarna lantbruk och djurvård. Den andra delen bestod av att samla in och analysera kursplanerna för de obligatoriska kurserna specifika för vardera inriktningen, och som tog upp djur i sitt centrala innehåll eller i betygskriterierna.

3.1 Enkäten

En elektronisk enkät formulerades och skickades ut i enkätverktyget Netigate med frågor som syftade till att besvara forskningsfrågan om vilken kunskap elever från naturbruksgymnasier upplever att de får med sig från sin utbildning avseende djurskydd och djurvälstånd. Enkäten var tillgänglig mellan 28 januari 2026 och 13 mars 2026. För att underlätta för respondenterna att besvara enkäten var de flesta frågor flervalsfrågor, med endast ett fåtal fritextfrågor. Enkäten delades in i fem sektioner. Den första sektionen bestod av två inledande frågor för att fastställa vilken inriktning eleverna gick och vilka kurser de läst. De följande sektionerna namngavs *djurvälfärd*, *djurskydd*, *djurskyddskontroller* och *allmänna frågor* och beskrivs närmare här nedan. Enkäten i sin helhet finns att läsa i bilaga 1. I flertalet sektioner gavs eleverna möjlighet att identifiera sig med olika påståenden med hjälp av en skala från ett till fem, där ett representerade *håller inte med alls* och fem representerade *håller helt med*.

Den andra sektionen hade titeln *djurvälfärd* och bestod av fem frågor som var utformade för att ge studenterna möjlighet att uttrycka hur studenterna definierade begreppet samt deras upplevelse av huruvida deras utbildning har gett dem goda kunskaper om olika aspekter av djurvälstånd.

Den tredje sektionen som benämndes *djurskydd* var utformad för att vara jämförbar med delen ovan, *djurvälfärd*. På grund av detta bestod även denna sektion av fem frågor, som inkluderade frågor om hur studenterna definierade begreppet samt deras upplevelse av huruvida deras utbildning har gett dem goda kunskaper om olika aspekter av djurskydd.

Den fjärde sektionen bestod av tre frågor som syftade till att bättre förstå elevernas inställning till djurskyddskontroller, kunskap om djurskyddskontroller

samt hur väl de ansåg att deras utbildning täckte ämnet. Den sista sektionen bestod av fyra frågor som var mer allmänna om utbildningen.

3.1.1 Urval av skolor & kontakt

Initialt kontaktades 23 skolor om deltagande i studien. Detta var de svenska naturbruksskolorna som erbjöd och hade elever i de bägge inriktningarna lantbruk och djurvård. Den första kontakten med skolorna gjordes främst via telefonsamtal med rektorerna, där det ingick information om studiens syfte och utförande utöver förfrågan om deltagande. Telefonkontakten med rektorerna påbörjades den 28 januari 2026. Efter det initiala samtalet skickades ett uppföljande mejl till alla med fördjupande information om vad ett deltagande i studien skulle innebära och en länk till enkäten som kunde delas med de aktuella eleverna. I vissa fall gick ingen telefonkontakt att uppnå och mejl med information och förfrågan skickades i stället. För att öka svarsfrekvensen till enkäten skickades ett påminnelsemejl den 9 februari 2026 till rektorerna som antingen svarat ja till deltagande eller inte gett ett svar. Till dessa rektorer skickades även två ytterligare mejl med påminnelser samt information om förlängning av tiden som enkäten var öppen den 24 februari 2026 respektive 27 februari 2026. Enkäten stängdes för svar den 13 mars 2026.

3.1.2 Analys av enkäten

Svaren på enkäten samlades in via Netigate innan data exporterades och analyserades vidare i Microsoft Excel. Resultaten sammanställdes deskriptivt och gjordes överskådliga i form av figurer. Andelarna i procent beräknades på antalet elever (n-värdet) som svarade på varje fråga. Detta var för att undvika att utesluta svar från elever som inte svarat på alla frågor i enkäten. Elevernas svar delades även upp beroende på vilken inriktning de gick för att se om det var någon skillnad mellan de som läste lantbruk respektive djurvård. De enda enkätsvaren som uteslöts ur resultatet var de som inte gav ett svar på vilken inriktning de gick eller svarade att de gick båda inriktningarna.

3.1.3 Dataskydd & personuppgifter

Allt material som samlas in kommer att lagras enligt EU:s dataskyddsförordning GDPR. Ingen direkt identifierande information, såsom namn, adress, personnummer m.m. kommer att samlas in. Respondenternas enkätsvar sparas initialt på stängda webbplatser (via enkätverktyget Netigate) under max 6 månaders tid för att därefter lagras utan identifierande uppgifter under 10 års tid vid SLU enligt lagstiftningen om allmänna handlingar och myndigheters arkiv. När resultatet publiceras kommer inga personuppgifter finnas med i texten. Inte heller andra beskrivningar som skulle kunna kopplas till respondenterna kommer att finnas med.

3.2 Kursplanerna

För att besvara forskningsfrågan om vad som ingår i utbildningen avseende djurskydd och djurvälstånd gjordes en analys av kursplaner från sex obligatoriska kurser. Kursplanerna analyserades avseende deras centrala innehåll samt betygskriterierna för betyg E (godkänt). Det centrala innehållet och betygskriterierna hämtades från Skolverkets hemsida (<https://www.skolverket.se/>) och alla kurser ingick i den nyare läroplanen som gäller all gymnasial utbildning som påbörjats efter 30 juni 2025 (Hädanefter kallad Gy25). Kurserna som valdes ut var de inriktningsgemensamma kurserna som innehöll undervisning om djur och djurhållning för respektive inriktning. Dessa kurser var Djurhållning – Lantbruksdjur, Lantbruksdjur 1, Hundkunskap 1, Djurhållning – Sällskapsdjur, Sällskapsdjur 1 och Djurvård inom djurens hälso- och sjukvård 1. Analysen av materialet utformades för att överensstämja med frågorna i enkäten och bestod av 17 kriterier (Tab. 1). Både det centrala innehållet och betygskriterierna för betyg E analyserades enskilt utifrån samtliga kriterier. Om kriterierna uppfylldes eller inte registrerades i Microsoft Excel.

Tabell 1. Kriterierna och hur de tolkades för analysen av kursplanerna.

Kriterier	Tolkning
Nämner djurvälstånd	Begreppet <i>djurvälstånd</i> måste nämnas.
Nämner beteendebehov	Begreppet <i>beteendebehov</i> måste nämnas.
Orsak till beteendebehov	Nämner varför beteendebehov är viktiga för djur eller bakgrunden till djurs beteendebehov.
Nämner naturligt beteende	Begreppet <i>naturligt beteende</i> måste nämnas.
Nämner etologi	Nämner begreppen <i>etologi</i> eller <i>etologiska begrepp</i> och/eller tar upp exempel av etologiska begrepp.
Nämner sjukdom eller obehag	Nämner identifiering av sjukdomar eller obehag hos djur, ex. zoonoser
Orsak till sjukdom eller obehag	Nämner varför sjukdomar eller obehag uppstår hos djur, ex. smittspridning eller smittämnen.
Förebyggande åtgärder till sjukdom eller obehag	Nämner förebyggande åtgärder för sjukdomar eller obehag, ex. smittskydd.
Nämner onormala eller oönskade beteenden	Ett begrepp nämns som beskriver ett djurs beteende som är avvikande från det normala eller önskat, ex. onormalt, önskat eller avvikande beteende.
Orsak till onormala eller oönskade beteenden	Nämner varför identifiering av onormala eller oönskade beteenden är viktigt eller bakgrunden till onormala eller oönskade beteenden.

Förebyggande åtgärder till onormala eller oönskade beteenden Nämner djurskydd	Nämner förebyggande åtgärder till djurs onormala eller oönskade beteenden. Nämner begreppet <i>djurskydd</i> utöver i kontexten djurskyddslagstiftning.
Nämner lagstiftning Kunskap om djurskyddslagstiftningen	Nämner lagstiftning (generellt). Nämner kunskap om den svenska djurskyddslagstiftningen för berörda djurslag eller lagstiftning som berör djur och djurhållning.
Nämner kontroller	Nämner kontroller utförda av myndighet eller organisation (generellt).
Nämner djurskyddskontroller	Nämner djurskyddskontroller som utförs av en Länsstyrelse.
Kunskap om djurskyddskontroller	Nämner kunskap om hur en djurskyddskontroll går till.

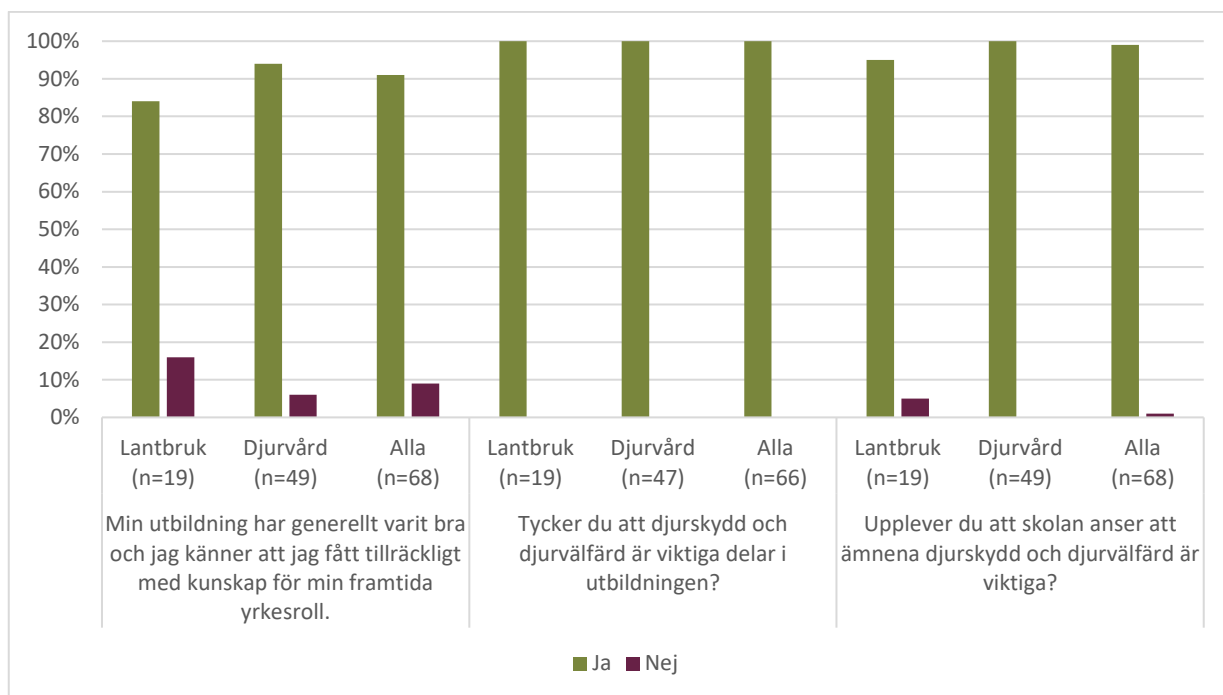
4. Resultat

4.1 Enkät svar

Av de 23 skolorna som kontaktades svarade åtta ja och sju nej till att delta i studien. Av de resterande skolorna var det tre som inte gick att få kontakt med och fem som inte lämnade svar om de ville delta eller inte. Enkäten besvarades av totalt 80 elever, varav 52 svarade på samtliga frågor. Två av svaren uteslöts då respondenterna svarat att de gick båda inriktningarna. Elever från djurvårdsinriktningen utgjorde 68% och elever från lantbruksinriktningen utgjorde 32%.

4.1.1 Allmänna frågor

Majoriteten av eleverna var nöjda med sin utbildning, ansåg att djurskydd och djurvälstånd är viktiga delar i utbildningen och upplevde att även skolan ansåg detta (Fig. 1). En något större andel av djurvårdseleverna jämfört med lantbruksleverna ansåg dock att deras utbildning generellt varit bra och tillräcklig för deras framtida yrkesroll (Fig. 1).

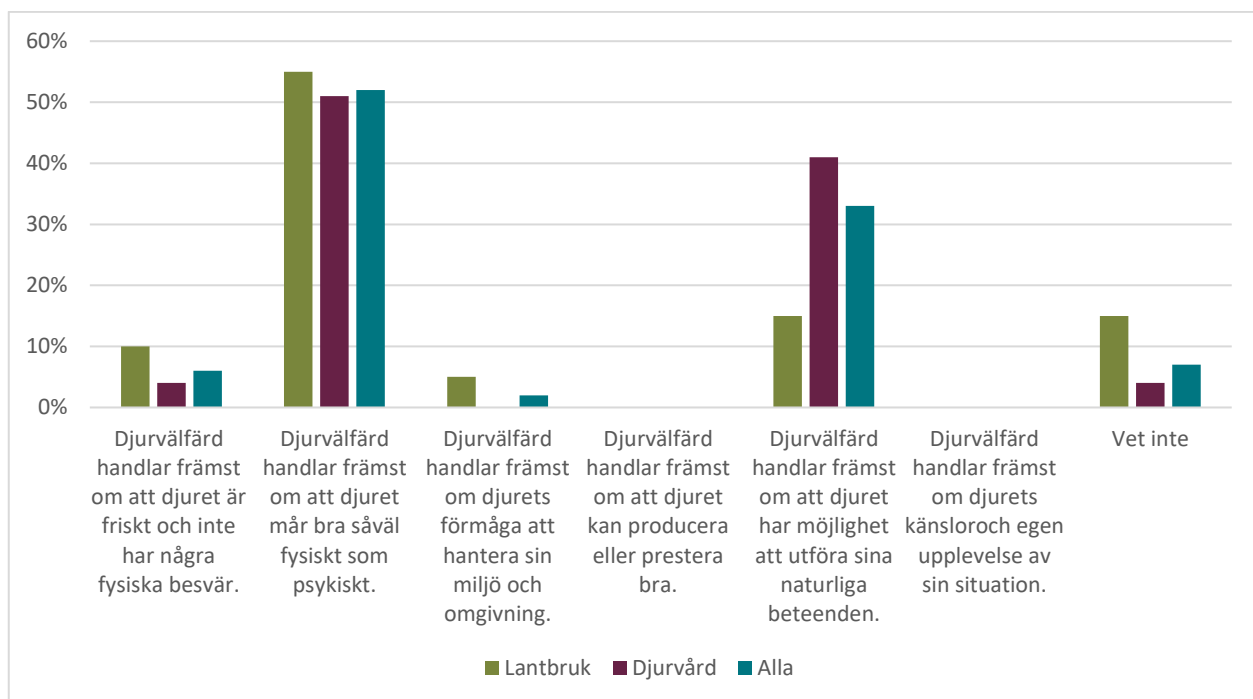


Figur 1. Elevernas ställningstagande till påståendet och frågorna som handlade om vad de allmänt ansåg om sin utbildning och skola i relation till ämnena djurskydd och djurvälstånd.

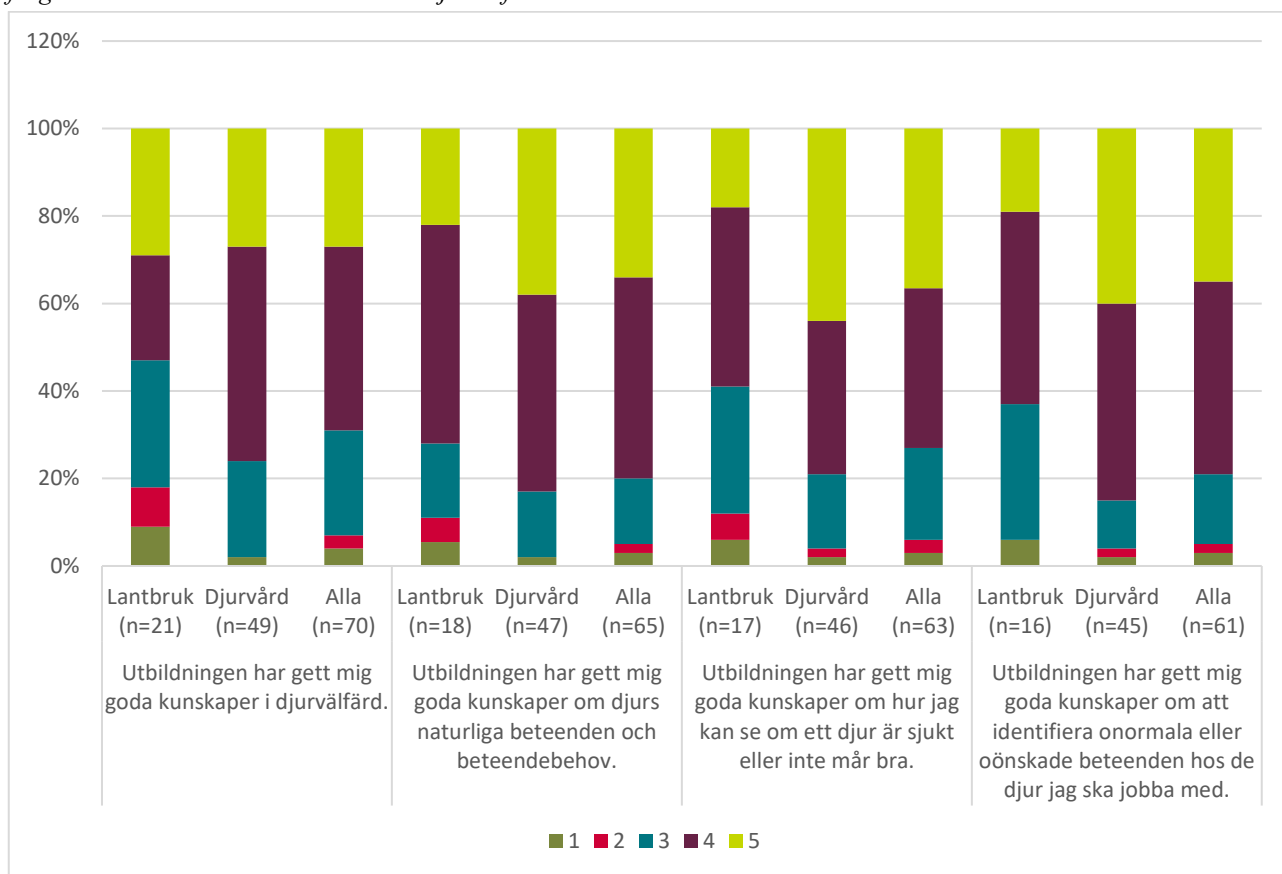
4.1.2 Djurvälstånd

Drygt hälften av eleverna inom båda inriktningarna ansåg att djurvälstånd handlar om att djuren mår bra både fysiskt och psykiskt, och en tredjedel av alla elever ansåg att det handlar om att djuret har möjlighet att utföra sina naturliga beteenden (Fig. 2). Däremot var det en betydligt lägre andel av lantbrukseleverna jämfört med djurvårdseleverna som definierade djurvälstånd med att djuret har möjlighet att utföra sina naturliga beteenden (Fig. 2). Inga elever valde att skriva en egen definition av djurvälstånd.

Majoriteten av eleverna i båda inriktningarna höll med om att deras utbildning har gett dem goda kunskaper i djurvälstånd (Fig. 3). Dock ansåg en större andel av lantbrukseleverna jämfört med djurvårdseleverna att utbildningen inte gett dem goda kunskaper i djurvälstånd (Fig. 3). Skillnader kunde även anas mellan inriktningarna avseende om eleverna ansåg att utbildningen gett dem goda kunskaper i att se om ett djur är sjukt eller inte mår bra, samt hur de identifierar onormala eller oönskade beteenden hos de djur de ska jobba med (Fig. 3).



Figur 2. Alla elevers (n=69), lantbrukselevernas (n=20) och djurvårdselevernas (n=49) svar på frågan om hur de skulle beskriva vad "djurvälfärd" är.

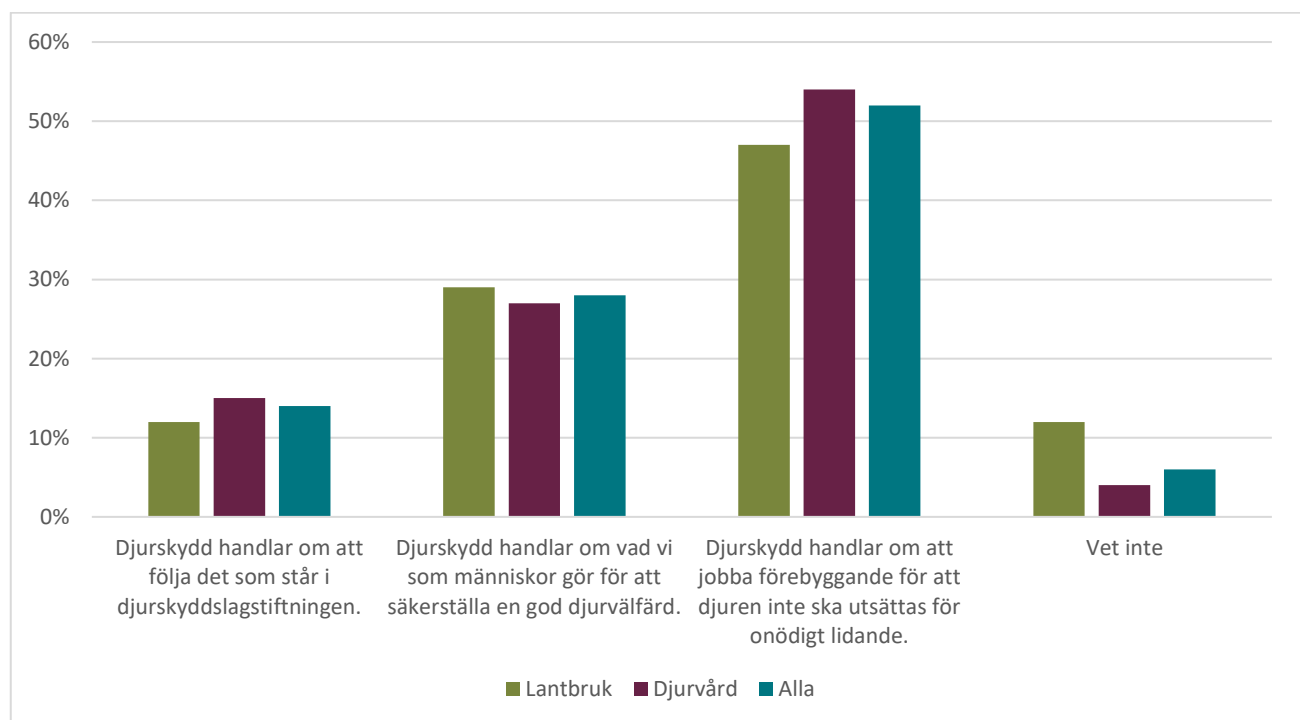


Figur 3. Elevernas ställningstagande till påståendena i sektionen om djurvälfärd, där 1=instämmer inte alls och 5=instämmer helt.

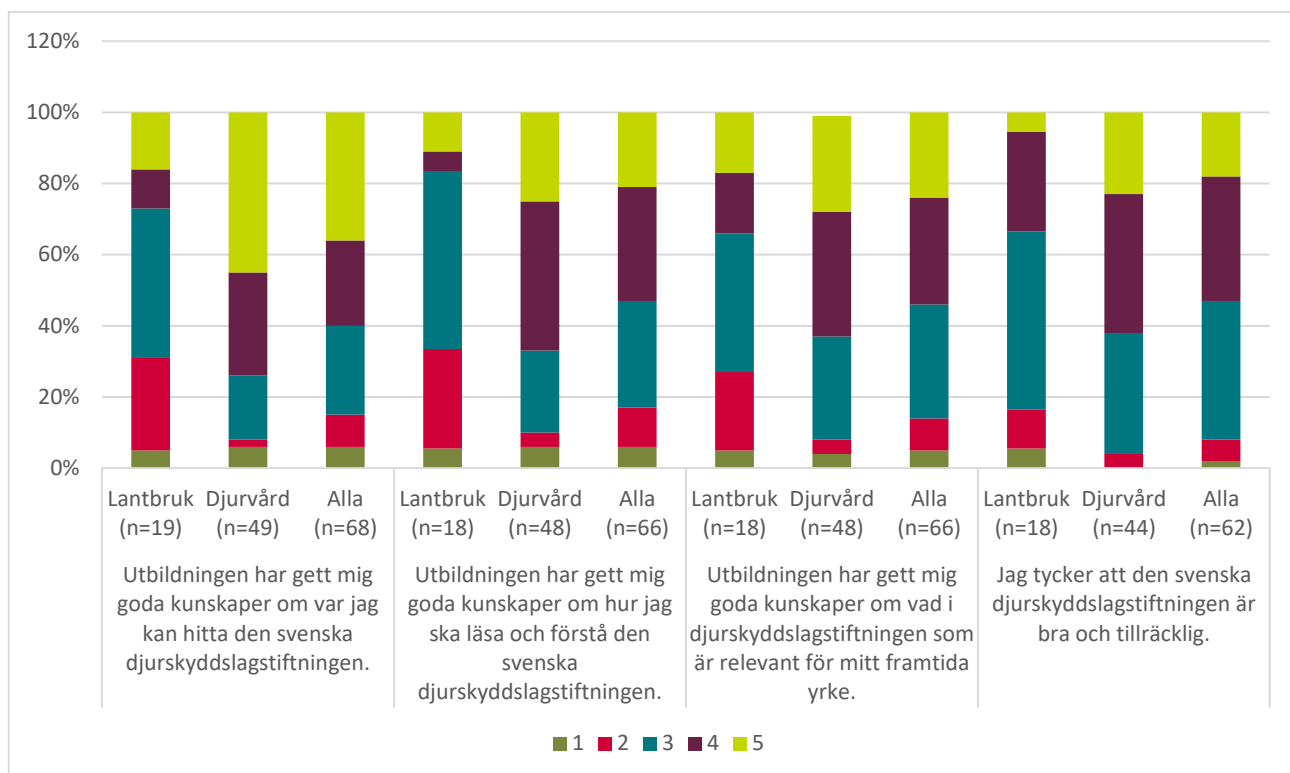
4.1.3 Djurskydd

Runt hälften av eleverna från båda inriktningarna ansåg att djurskydd handlar om att förebygga så att djur inte ska utsättas för onödigt lidande, medan drygt en fjärdedel av eleverna ansåg att djurskydd främst handlar om vad vi som människor gör för att säkerställa en god djurvelfärd (Fig. 4). Inga större skillnader kunde ses mellan inriktningarna avseende hur eleverna valde att svara på frågan om hur de skulle beskriva vad begreppet *djurskydd* är (Fig. 4). Inga elever valde att skriva en egen definition av djurskydd.

Majoriteten av eleverna ansåg att deras utbildning gett dem goda kunskaper om var det går att hitta den svenska djurskyddslagstiftningen (Fig. 5). Generellt var det dock en mindre andel elever inom båda inriktningarna som ansåg att deras utbildning gett dem goda kunskaper om hur de ska läsa och förstå den svenska djurskyddslagstiftningen (Fig. 5). En mindre andel lantbrukselever jämfört med djurvårdselever ansåg att den svenska djurskyddslagstiftningen är bra och tillräcklig (Fig. 5).



Figur 4. Alla elevers ($n=65$), lantbrukselevernans ($n=17$) och djurvårdselevernans ($n=48$) svar på frågan om hur de skulle beskriva vad "djurskydd" är.

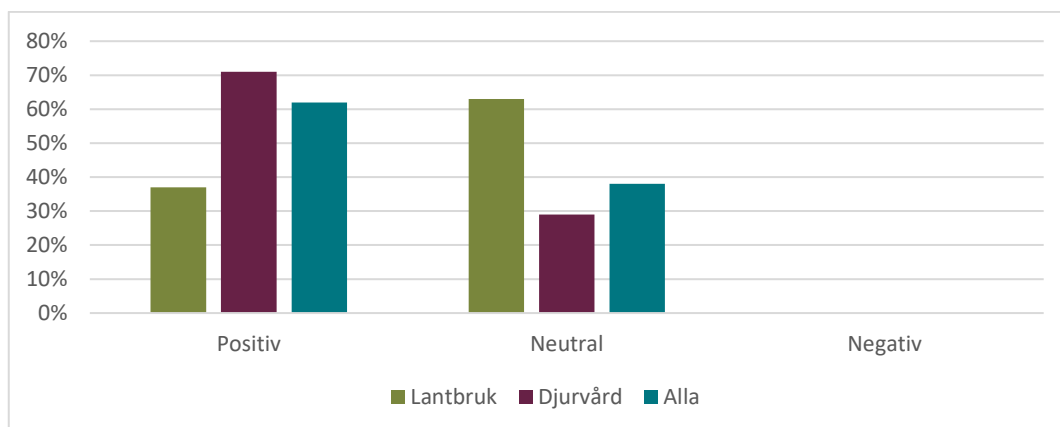


Figur 5. Elevernas ställningstagande till påståendena i sektionen om djurskydd, där 1=instämmer inte alls och 5=instämmer helt.

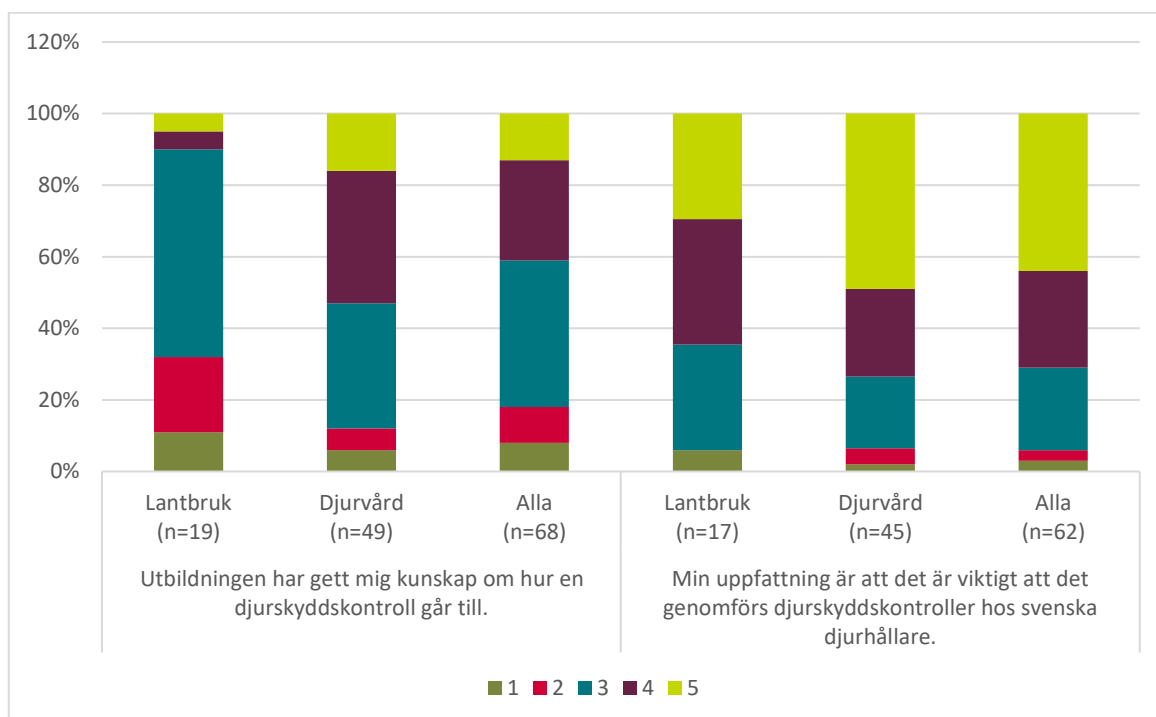
4.1.4 Djurskyddskontroller

Majoriteten av djurvårdseleverna upplevde att de fått en positiv bild av djurskyddskontroller från sin utbildning jämfört med lantbrukseleverna där majoriteten ansåg att de fått en neutral bild (Fig. 6). Däremot hade inga elever från någon av inriktningarna upplevt att deras utbildning gett dem en negativ bild av djurskyddskontroller (Fig. 6).

En större andel av djurvårdseleverna jämfört med lantbrukseleverna ansåg att det är viktigt att det genomförs djurskyddskontroller hos svenska djurhållare och att deras utbildning har gett dem kunskap om hur en djurskyddskontroll går till (Fig. 7).



Figur 6. Alla elevers (n=68), lantbrukselevernas (n=19) och djurvårdselevernas (n=49) svar på frågan om vilken sorts bild de ansåg att deras skola och utbildning gett dem av djurskyddskontroller.

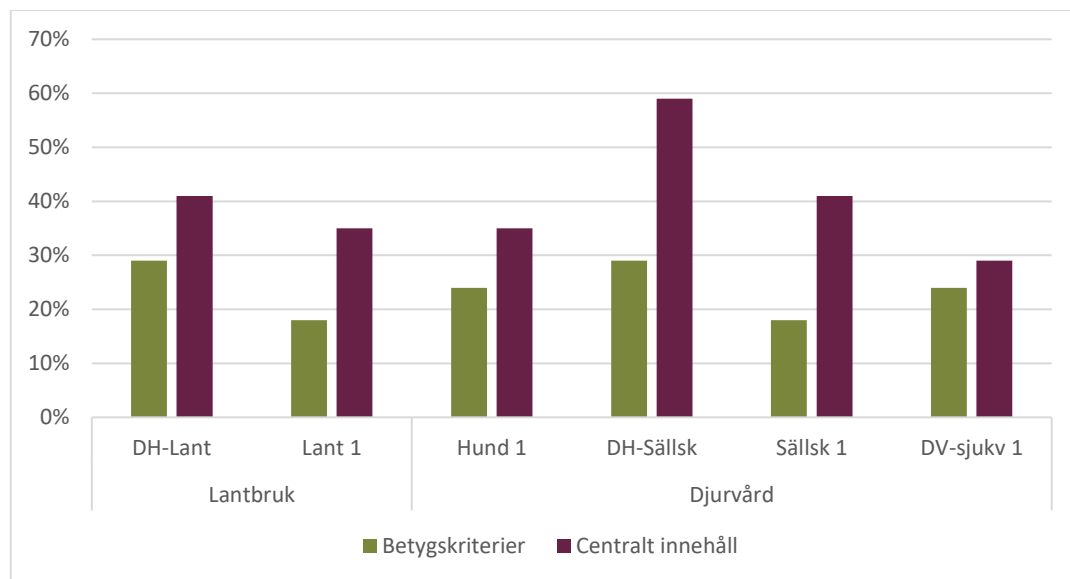


Figur 7. Elevernas ställningstagande till påståendena i sektionen om djurskyddskontroller, där 1=instämmer inte alls och 5=instämmer helt.

4.2 Analys av kursplaner

Två obligatoriska kurser på lantbruksinriktningen inkluderade djur i sitt centrala innehåll och i betygskriterierna: Djurhållning – Lantbruksdjur och Lantbruksdjur 1. Fyra av de obligatoriska kurserna på djurvårdsinriktningen inkluderade djur i sitt

centrala innehåll och i betygskriterierna: Hundkunskap 1, Djurhållning – Sällskapsdjur, Sällskapsdjur 1 och Djurvård inom djurens hälso- och sjukvård 1. Andelen uppfyllda kriterier i analysen av kursplanerna varierade mellan kurserna men samtliga centrala innehåll uppfyllde fler kriterier i analysen än vad betygskriterierna gjorde (Fig. 8). Flertalet kategorier i analysen av kursplanerna uppfylldes inte av någon av kurserna och endast ett fåtal kriterier uppfyllde samtliga kursers betygskriterier eller centrala innehåll (Tab. 2).



Figur 8. Andelen uppfyllda kriterier (n=17) i analysen av kursplanerna från både betygskriterierna och de centrala innehåll i kurserna i de båda inriktningarna. DH-Lant=Djurhållning – Lantbruksdjur, Lant 1=Lantbruksdjur 1, Hund 1=Hundkunskap 1, DH-Sällsk=Djurhållning – Sällskapsdjur, Sällsk 1=Sällskapsdjur 1, DV-sjukv 1=Djurvård inom djurens hälso- och sjukvård 1.

Tabell 2. Kriterierna för analysen av kursplanerna och om de uppfylls av kursernas centrala innehåll eller betygskriterier. DH-Lant=Djurhållning – Lantbruksdjur, Lant 1=Lantbruksdjur 1, Hund 1=Hundkunskap 1, DH-Sällsk=Djurhållning – Sällskapsdjur, Sällsk 1=Sällskapsdjur 1, DV-sjukv 1=Djurvård inom djurens hälso- och sjukvård 1. Röd färgmarkering=Inga kurser uppfyllde kriteriet, Grön färgmarkering=Alla kurser uppfyllde kriteriet.

Kriterier	Kurser
Nämner djurvälstånd	DH-Lant, Hund 1, DH-Sällsk, Sällsk 1
Nämner beteendebestov	-
Orsak till beteendebestov	-
Nämner naturligt beteende	DH-Lant, Lant 1, Hund 1, DH-Sällsk, Sällsk 1
Nämner etologi	DH-Lant, DH-Sällsk
Nämner sjukdom eller obehag	DH-Lant, Lant 1, Hund 1, DH-Sällsk, DV-sjukv 1
Orsak till sjukdom eller obehag	Lant 1, DV-sjukv 1

Förebyggande åtgärder till sjukdom eller obehag	DH-Lant, Lant 1, Hund 1, DH-Sällsk, Sällsk 1, DV-sjukv 1
Nämner onormala eller oönskade beteenden	DH-Sällsk, Sällsk 1
Orsak till onormala eller oönskade beteenden	DH-Sällsk
Förebyggande åtgärder till onormala eller oönskade beteenden	DH-Sällsk, Sällsk 1
Nämner djurskydd	-
Nämner lagstiftning	DH-Lant, Lant 1, Hund 1, DH-Sällsk, Sällsk 1, DV-sjukv 1
Kunskap om djurskyddslagstiftningen	DH-Lant, Lant 1, Hund 1, DH-Sällsk, Sällsk 1, DV-sjukv 1
Nämner kontroller	-
Nämner djurskyddskontroller	-
Kunskap om djurskyddskontroller	-

5. Diskussion

5.1 Skolornas respons och deltagande

Av de 23 skolorna som kontaktades var det ungefär en tredjedel som svarade ja till att delta. Eftersom svaren var anonyma går det inte att veta hur många elever från varje skola som svarat på enkäten.

Nästan lika många skolor som deltog i studien svarade nej till att delta. Några av dessa skolor hade inte några elever i en eller båda inriktningarna som studien undersökte. Resterande som inte ville delta uppgav olika anledningar men den främsta var tidsbrist. Det kan också ha varit möjligt att det nekande svaret berodde på bristande intresse hos lärare eller rektor. Några skolor lämnade inte något svar alls efter att ha blivit kontaktade och tillfrågade om deltagande. Varför dessa skolor valde att inte lämna något svar framgick inte men även i detta fall kan en trolig anledning vara tidsbrist eller ointresse av lärare eller rektor.

5.2 Utbildningens innehåll avseende djurskydd och djurvälfärd

En trend som kunde ses var att det centrala innehållet i kurserna uppfyllde fler av de analyserade djurvälfärds- och djurskyddskriterierna än vad betygskriterierna gjorde. Det var inte några betygskriterier i de utvalda kurserna som uppfyllde mer än 30% av kriterierna i analysen. Detta kan förklaras med att det centrala innehållet är vad som ska ingå i kursens undervisning och inte det som ska bedömas för betygssättning, vilket betygskriterierna är (Skolverket, 2025a; Skolverket, 2026). Därför kan det centrala innehållet vara mer utförligt och ta upp fler ämnen än betygskriterierna.

Inga kurser uppfyllde samtliga kriterier i analysen i vare sig betygskriterierna eller det centrala innehållet och det var endast tre av analyskriterierna som uppfylldes av samtliga kurser. Analyskriteriet *nämner lagstiftning* uppfylldes av samtliga kurser. Anledningen till detta var att analyskriteriet var brett formulerat. Det räknades som uppfyllt om någon form av lagstiftning nämndes i kursplanen,

vilket var fallet med djurskyddslagstiftningen. Dock nämndes även annan lagstiftning än djurskyddslagstiftningen i kursplanerna.

Kriterierna i analysen som tog upp beteendebehov uppfyllades inte av någon kurs men en vanlig formulering i kursplanerna var ”djurens beteende och behov”. Detta bedömdes dock inte uppfylla analyskriteriet eftersom begreppet *beteendebehov* inte nämndes ordagrant. Ordet *behov* kan tolkas som enbart djurets fysiska behov, vilket innebär att definitionen till stor del lämnas öppen för den enskilda lärarens tolkning. Det finns dock en möjlighet att information om beteendebehov ingår eller buntas ihop med begreppet *naturliga beteenden* som nämns i flertalet kursplaner.

5.3 Elevernas kunskap om djurskydd och djurvälfärd

En tidigare studie av Wilhelmsson *et al.* (2024) visade på att gristransportörers attityder till grisarna de jobbade med blev mer positiv efter att de fått utbildning om grisarnas beteende samt transportörernas hantering av dem. Därför skulle det kunna finnas ett samband mellan elevernas syn på djurskyddskontroller och hur mycket information de upplever att de får om ämnet. Att lantbrukseleverna hade en mer neutral syn på djurskyddskontroller jämfört med djurvårdseleverna skulle kunna ha en koppling till att de upplevde i en högre utsträckning att de inte fick tillräckliga kunskaper om djurskyddslagstiftningen. Detta skulle också kunna kopplas till att en relativt låg andel av lantbrukseleverna ansåg att utbildningen gett dem kunskap om hur en djurskyddskontroll går till. Det är dock svårt att säga med säkerhet vad som ingår i utbildningen gällande djurskydd och djurskyddskontroller då det endast finns krav i kursplanerna att information om djurskyddslagstiftningen ska ingå i utbildningen. Detta betyder att all ytterligare information om djurskydd och djurskyddskontroller som ska ingå i utbildningen är upp till varje enskild skola att bedöma. Det finns inga riktlinjer om i vilken utsträckning utbildningen ska omfatta ämnena djurskydd och djurskyddskontroller då inga av Skolverkets kursplaner nämner dessa ämnen utöver kravet på kunskap om djurskyddslagstiftningen. I en tidigare studie har det framkommit att svenska mjölkbönder ofta känner en stor osäkerhet om vad lagstiftningen säger, och att det finns en stor oro inför djurskyddskontroller (Lundmark Hedman *et al.*, 2022a). Om utbildningen fokuserar mer på att öka kunskapen hos eleverna om djurskyddslagstiftningen och djurskyddskontroller kan den oron kanske minska i framtiden.

De flesta av eleverna ansåg att djurskydd handlar om att förebygga så att djuren inte utsätts för onödigt lidande. Detta är en formulering från djurskyddslagen (2018:1192) där 2 kap. 1§ framgår att djur ska skyddas från onödigt lidande och sjukdom, vilket kan anses vara grunden för vår svenska djurskyddslagstiftning. Däremot definierar Sveriges Lantbruksuniversitets vetenskapliga råd för djurskydd att djurskydd är människans handlingar och ansvar för att djuren ska ha en bra välfärd (SLU, 2026). Denna definition var det ungefär en tredjedel av eleverna som

höll med om. Eftersom eleverna kommer från flertalet skolor skulle denna skillnad kunna bero på skillnader i utbildningsmaterialet men det skulle också kunna bero på vad eleven själv anser oberoende av vilken definition som skolan lärt ut. Även för definitionen av djurvälstånd höll majoriteten av eleverna med om Jordbruksverkets definition, att djuret ska må fysiskt och psykiskt bra (Jordbruksverket, 2025). Det var även en stor andel av djurvårdseleverna som ansåg att djurvälstånd handlar om att djuret har möjlighet att utföra sina naturliga beteenden. Vikten av att djur ska kunna utföra naturliga beteenden är också något som poängteras i 2 kap. 2§ djurskyddslagen (2018:1192). Där beskrivs naturligt beteende som ett beteende som djuret är starkt motiverat för och som är viktigt för deras välbefinnande. Ytterst få elever ansåg att djurvälstånd handlar om djurets förmåga att hantera sin miljö och omgivning som liknar WOA:s definition av djurvälstånd som centrerar kring djurs fysiska och psykiska tillstånd i förhållande till de förhållanden under vilka det lever och dör i (WOA, 2026).

Då det finns ett ökat intresse för dessa frågor i samhället är det viktigt att de yrken som arbetar aktivt med djur, så som djurvårdare och veterinärer, har en god kunskap om dessa områden/ämnen. I en studie som gjorts på Europas veterinärprogram undersöktes hur innehållet av djurvälstånd, djuretik och djurskyddslagstiftning förändrats under 7 år (De Briyne et al., 2020). I flera fall hade undervisningen ökat, men dock inte i alla utbildningar. Frågorna hade endast besvarats av personal som undervisar och inte av några studenter. Tidigare undersökningar av hur ämnet djurvälstånd täcks av utbildningar har främst fokuserat på veterinärutbildningar runt om i världen (Hewson *et al.*, 2005; Lord *et al.*, 2010; Izmirli & Phillips, 2012). Denna studie som presenteras här var ett försök att undersöka området med fokus på djurvårdselever på gymnasienivå och i vilken utsträckning dessa ämnen undervisas i de svenska naturbruksskolorna.

5.4 Utvärdering av metod

5.4.1 Enkäten

För att en enkät ska fungera som en effektiv metod för att besvara en forskningsfråga bör frågorna vara så tydliga som möjligt och anpassade efter målgruppen, så att risken för missförstånd minimeras (Näher & Krumpal, 2012; Yaddanapudi & Yaddanapudi, 2019). Frågorna bör också vara lämpligt utformade så att svaren riktar sig mot den ställda forskningsfrågan (Yaddanapudi & Yaddanapudi, 2019). En annan viktig aspekt vid formuleringen av frågorna som tas upp av Yaddanapudi & Yaddanapudi, (2019) är att frågorna alltid ska vara opartiska och inte gynna något svar. Detta kan uppnås genom att formulera så neutrala frågor

som möjligt med ett brett utbud av svarsalternativ. En annan anledning till att formulera frågorna så neutralt som möjligt är att människor har en vilja att framställa sig på ett socialt accepterat sätt (Randall & Fernandes, 1991). Därför kan formuleringarna på frågorna och påståendena i enkäten, trots att de försökts formulerats så neutrala som möjligt, ha lett till att svaren som gavs var de som respondenterna ansåg var mest socialt önskvärt i stället för deras faktiska åsikter.

Flervalsfrågor, där respondenten får välja mellan olika svarsalternativ, är enklare och snabbare att besvara jämfört med öppna frågor (Yaddanapudi & Yaddanapudi, 2019). Å andra sidan saknar slutna frågor den variation och djup som öppna frågor ger möjlighet till (Yaddanapudi & Yaddanapudi, 2019). Genom att huvudsakligen använda slutna frågor kommer respondenterna inte att kunna formulera sina egna svar fritt, vilket begränsar djupet och variationen som öppna frågor ger. Detta kan potentiellt leda till att perspektiv och åsikter missas eller utesluts på grund av bristen på tillräckliga svarsalternativ. En möjlig kompromiss till att endast använda slutna eller öppna frågor kan vara att använda slutna frågor i majoriteten av enkäten men ha ett fåtal öppna frågor. Detta utnyttjar fördelarna med båda typerna av frågor.

Ett alternativ till att använda en enkät skulle vara att intervjua respondenterna. I en studie av Harrison & Brown (2010), där de jämförde intervju och enkät som metoder för insamling av kvalitativa data, fann de att deltagarna när de besvarade en enkät tog upp alla ämnen nästan jämligt jämfört med när de intervjuades. Under intervjun kunde deltagarna svara mer fritt, men också välja att ignorera frågor eller ämnen. Jämfört med en intervju kan även en enkät vara lättare att missförstå, vilket kan leda till att respondenterna svarar på frågorna på ett annat sätt än de annars skulle ha gjort (Harris & Brown, 2010). Under en intervju finns det alltid möjlighet att ställa kompletterande frågor för att klargöra om respondenterna missförstodde frågan, vilket inte går att göra i en enkät. Dock har en enkät fördelen att vara mer tidseffektiv och kan skickas ut till fler respondenter utan att vara beroende av ett möte, vilket gjorde enkät till den mest lämpliga metoden för den här studien.

5.4.2 Analys av kursplaner

Kursplanerna som analyserades var endast från de inriktningsspecifika kurserna som innehöll djur. Denna begränsning kan ha lett till att resultatet inte representerade en elevs hela utbildning inom djurskydd och djurvälstånd då eleverna också hade möjlighet att välja ytterligare djurinriktade kurser som fördjupning i programmet. Dock ger den valda begränsningen en bild av miniminivån av den djurrelaterade utbildningen inom inriktningarna, vilket avspeglar den garanterade kunskapsnivån som samtliga elever har när de tar examen. Att endast betygskriterierna för godkänd-nivån analyserades var en begränsning som kan ha gjort att kurser inte uppfyllde vissa kriterier. Det kan hända att betygskriterierna för överbetyg innehöll ytterligare kriterier kring djurvälstånd och djurskydd. Dock valdes denna nivå för att spegla den miniminivån som alla elever behöver uppfylla

för att få godkänt på en kurs. Däremot, är det många elever som kan ha fått mer kunskap av en kurs än vad som reflekteras i analysen. Detta kan, förutom överbetygens kriterier, även bero på att utbildningsmaterialet skiljer sig mellan olika skolor (Skolverket, 2025b), vilket skulle kunna resultera i att elever som har läst samma utbildning men på olika skolor kan ha fått olika information utöver vad som krävs i kursplanerna.

Kriterierna som användes i analysen av kursplanerna var baserade på enkäten och uteslöt därför ämnen som inte var relevanta för studiens perspektiv. Denna avgränsning kan dock ha lett till att vissa kursers fullständiga innehåll inte representerades i analysen. Flertalet ämnen i analysen hade även fördjupande kriterier för att fånga upp till vilken grad ett ämne utforskades. Exempelvis hade ämnet *onormala eller oönskade beteenden* två fördjupande nivåer utöver baskravet att ämnet över huvud taget omnämndes. Vissa ämnen, såsom *djurvälfärd*, mättes däremot endast genom ett kriterium där kravet var att begreppet nämndes ordagrant. Dessa kriterier där specifika begrepp definierar om de uppfylls i analysen har risken att vara uteslutande mot formuleringar som beskriver ämnet men som inte nämner begreppet ordagrant. Däremot är det fördelaktigt om tolkningarna av kriterierna är tydligt definierade för att det lätt ska kunna bedömas om de uppfylls och för att de olika kursplanerna ska kunna bedömas så likvärdigt som möjligt.

5.5 Felkällor och faktorer som kan ha påverkat resultatet

Flertalet faktorer under studiens gång kan ha påverkat resultatet. En av dessa var att det var fler skolor som fick tillgång till enkäten än som valde att meddela sitt deltagande. Anledningen till detta var att enkäten lämnades ut i informationsmejlet som skickades ut till alla skolor som fick frågan om att delta i studien. Detta kan ha lett till att lärare och elever som inte meddelats delta i studien kan ha fått tillgång till den och besvarat enkäten. På grund av att enkätsvaren var anonyma gick det inte att identifiera vem som svarade på enkäten vilket gör att det inte har gått att veta säkert att det är tredjeårselever från de två utvalda inriktningarna. Det kan också finnas en möjlighet att vissa svar inte ens har kommit från elever utan att enkäten har besvarats av en lärare eller någon annan. Därför är resultatet från enkäten endast baserat på antagandet att det är tredjeårselever från de utvalda inriktningarna.

Vissa elever som svarade på enkäten slutförde den inte eller missade att svara på en eller flera frågor. Anledningen till att de inte svarade på vissa frågor är okänd, men skulle kunna ha betydelse för resultatet. Detta innebar även att vissa resultat har beräknats utifrån en lägre andel respondenter än andra. Resultaten har därför en låg tillförlitlighet. Det finns även en risk att eleverna kunnat misstolka eller

missförstå frågorna vilket kan ha lett till att de gett ett svar som inte representerade deras åsikt.

Antalet elever som svarade på enkäten varierade mycket mellan de två inriktningarna. Detta påverkade det sammanslagna resultatet av samtliga studenters svar eftersom det främst representerade djurvårdselevens åsikter då de utgjorde majoriteten av eleverna som svarade på enkäten.

5.6 Studiens användbarhet och framtida forskning

Genom att kartlägga utbildningsinnehållet och vad eleverna upplever att de lär sig är det möjligt att utreda vilka ämnen som kan behöva mer fokus i utbildningen. Eftersom utbildning har visat sig vara effektiv för att förbättra attityder hos djurpersonal och bidra till bättre djurvälstånd (Coleman *et al.*, 2000; Hemsworth *et al.*, 2002; Coleman & Hemsworth, 2014; Wilhelmsson *et al.*, 2024) behövs det utvärderingar av utbildningens innehåll och effektivitet för att optimera utbildningen. Från ett djurvälståndsperspektiv kan en bra utbildning av de människor som finns i djurens närhet bidra till en ökad djurvälstånd, vilket kan leda till att djurskyddsproblem kan förebyggas. En ökad djurvälstånd kommer generellt ge djuren en bättre hälsa och ökad motståndskraft mot infektioner eller andra sjukdomar genom att minska stressen som djuren upplever (Broom, 1991; Klasing, 2007). Utifrån det mänskliga perspektivet kan en bra utbildning och förbättrad djurvälstånd förebygga djurskyddsproblem och minska resurserna som måste läggas på djurskyddsåtgärder. Det kan också ge en bättre attityd till djurskyddskontroller och handläggarna som utför dem. Detta har en möjlighet att underlätta samarbetet mellan djurhållare och myndighet och på lång sikt öka djurskyddet och djurvälstånden.

Ytterligare forskning behövs inom detta område för att kunna utvärdera utbildningens kvalitet djupare. En framtida studie skulle med fördel kunna utvärdera det utbildningsmaterialet och de utbildningsverktyg som används i skolorna. Detta skulle kunna fördjupa kunskapen ytterligare om vad som eventuellt skulle behöva förbättras eller vad som saknas i utbildningen avseende djurskydd och djurvälstånd. Studien skulle också kunna utökas till att inkludera Sveriges samtliga naturbruksgymnasier för att få ett bredare perspektiv och ett större urval av elever. Det vore även värdefullt att i en framtida studie komplettera en enkät med uppföljande intervjuer med elever för att få en djupare och mer nyanserad förståelse för hur de upplever sin utbildning. Ett ytterligare perspektiv som skulle kunna utforskas är lärarnas uppfattning om utbildningen och vad de behöver för att kunna ge eleverna en så bra utbildning som möjligt. Något annat som hade kunnat utforskas i en framtida studie hade kunnat vara att jämföra om det kunde ses någon skillnad mellan könen i hur eleverna valde att svara på frågorna.

5.7 Studien och ämnet i förhållande till samhällliga, hållbara och etiska aspekter

Med en bra utbildning som ger en hög kunskapsnivå hos djurhållare och personal inom djurrelaterade yrken är det möjligt att djurvälstånd, produktiviteten och hållbarheten inom djurproduktionen ökar. En ökad djurvälstånd har flertalet fördelar för produktionens ekonomi, där en minskad dödlighet är en av de mest uppenbara fördelarna av en ökad djurvälstånd (Dawkins, 2017). Exempelvis, kan välfärdsproblemet fjäderplockning hos värphöns resultera i skador och ökad dödlighet vilket innebär ekonomiska förluster för producenten (Rodenburg *et al.*, 2013). Genom att hitta lösningar på sådana välfärdsproblem finns det möjlighet att öka hållbarheten och effektiviteten av produktionen. Även en ökad djurhälsa har stora konsekvenser för både ekonomin och djurvälstånd i en produktion (Dawkins, 2017). I en djurhållning med friska djur läggs mindre pengar på medicin och veterinärkostnader (Brujinis *et al.*, 2010; Dawkins, 2017). Till exempel är klövproblem ett stort välfärdsproblem hos mjölkkor som också genererar stora ekonomiska förluster, men som kan åtgärdas genom att bl.a. ge korna tillgång till lämplig ströbädd (Brujinis *et al.*, 2010). En god djurvälstånd minimerar även risken att djuren upplever kronisk stress, vilket medför att de får en bättre resistens mot sjukdomar och ett bättre immunförsvar (Broom, 1991). Andra välfärdsfaktorer än stress har också visat sig ha en påverkan på immunförsvaret såsom nutrition och hormonförändringarna under könsmognad (Klasing, 2007; Johnston *et al.*, 2012; Yun *et al.*, 2014). Att djurvälstånd, ökad produktion och bättre ekonomi hänger ihop skulle också kunna diskuteras utifrån ett etiskt perspektiv. En utbildning som leder till ökad djurvälstånd är fördelaktig för djuret, men om den förbättringen sker endast för mänsklig vinning, genom ökad produktion eller ekonomisk vinning, sätter det djurets värde endast som en produkt. Det tar bort djurets egenvärde och rätt att få en ökad välfärd endast för djurets egen skull. Dock kan det argumenteras att anledningen till att förbättringen sker inte spelar någon roll så länge som nyttan för både djur och människor ökar likvärdigt.

Utifrån ett samhällligt perspektiv kan en ökad djurvälstånd inom animalieproduktionen leda till högre priser i butiken om det kostar lantbrukarna mer att producera under dessa förhållanden. Studier har visat att konsumenter är villiga att betala mer för att djuret haft en god välfärd under produktionen (Broom, 2010; Vanhoner & Verbeke, 2024). Ett annat samhällligt perspektiv är kostnaden i form av skattepengar och resurser som går åt när länsstyrelsen vid upprepade tillfällen får göra djurskyddskontroller hos de djurhållare som har en alltför låg djurvälståndsnivå och inte lever upp till djurskyddslagstiftningen. År 2025 genomförde länsstyrelsen 8 713 fysiska djurskyddskontroller och över 50% av dessa visade brister i djurhållningen (Jordbruksverket, 2026). När brister har noterats vid en tidigare kontroll görs en uppföljande kontroll (Jordbruksverket,

2021). Det genomfördes 1 835 uppföljande kontroller 2025 och även majoriteten av dessa hade brister (Jordbruksverket, 2026). Om djurvälfaerden och djurskyddet kan höjas genom att ordentligt förbereda och utbilda de personer som ska jobba med djur i framtiden kan vi öka sannolikheten för att lagstiftningen efterlevs, vilket skulle vara samhällsekonomiskt fördelaktigt.

6. Slutsatser

Utifrån studiens resultat framgick det att eleverna generellt upplevde sin utbildning som bra och tillräcklig för deras framtida yrkesroll samt att de ansåg att ämnena djurskydd och djurvälstånd var viktiga delar i deras utbildning. Svaren mellan inriktningarna skilde sig inte mycket åt i frågan hur de valde att definiera djurskydd eller djurvälstånd. Däremot, upplevde eleverna i inriktningarna att de fick information om djurskyddslagstiftningen och djurskyddskontroller i olika grad. Lantbrukseleverna upplevde att deras utbildning i en lägre utsträckning, jämfört med djurvårdseleverna, gett dem kunskaper om den svenska djurskyddslagstiftningen och hur en djurskyddskontroll går till, vilket visar på en brist i utbildningen. I analysen av kursplanerna var det endast ett fåtal av analyskriterierna som uppfylldes av samtliga kurser och inga kurser uppfyllde alla analyskriterier. Antalet uppfyllda analyskriterier i kombination med de generella formuleringarna i kursplanerna lämnar mycket öppet för tolkning av enskilda lärare i utbildningen vilket möjliggör skillnader i utbildningens innehåll mellan olika lärare och skolor.

Det behövs mer forskning för att få en representativ bild av Sveriges natubrukselevs upplevelse av sin utbildning då för få skolor och elever deltog i studien för att det skulle kunna dras några generella slutsatser.

Referenser

- Brambell, F.W. (1965). Report of the Technical Committee to Enquire into the Welfare of Animals kept under Intensive Livestock Husbandry Systems. Command paper 2836. London, UK: Her Majesty's Stationery Office (HMSO).
- Broom, D.M. (1991). Animal welfare: concepts and measurement. *Journal of animal science*. 69, 4167-4175.
- Broom, D.M. (2010). Animal welfare: An aspect of care, sustainability, and food quality required by the public. *Journal of veterinary medical education*. 37 (1), 83–88. <https://doi.org/10.3138/jvme.37.1.83>
- Broom, D.M. (2011). A history of animal welfare science. *Acta Biotheoretica*. 59, 121–137. <https://doi.org/10.1007/s10441-011-9123-3>
- Bruijn, M.R.N., Hogeveen, H. & Stassen, E.N. (2010). Assessing economic consequences of foot disorders in dairy cattle using a dynamic stochastic simulation model. *Journal of dairy science*. 93 (6), 2419-2432. <https://doi.org/10.3168/jds.2009-2721>
- Coleman, G.J. & Hemsworth, P.H. (2014). Training to improve stockperson beliefs and behaviour towards livestock enhances welfare and productivity. *Scientific & Technical review*. 33 (1), 131-137. <https://dx.doi.org/10.20506/rst.33.1.2257>
- Coleman, G.J., Hemsworth, P.H., Hay, M. & Cox, M. (2000). Modifying stockperson attitudes and behaviour towards pigs at a large commercial farm. *Applied animal behaviour science*. 66 (1-2), 11-20. [https://doi.org/10.1016/S0168-1591\(99\)00073-8](https://doi.org/10.1016/S0168-1591(99)00073-8)
- Dawkins, M.S. (2017). Animal welfare and efficient farming: is conflict inevitable? *Animal production science*. 57 (2), 201-208. <https://doi.org/10.1071/AN15383>
- De Briyne, N., Vidović, J., Morton, D.B. & Magalhães-Sant'Ana, M. (2020). Evolution of the teaching of animal welfare science, ethics and law in European veterinary schools (2012-2019). *Animals*. 10 (7), 1238. <https://doi.org/10.3390/ani10071238>
- Duncan, I.J. (1998). Behavior and behavioral needs. *Poultry science*. 77 (12), 1766–1772. <https://doi.org/10.1093/ps/77.12.1766>
- Fraser, D. (2009). Assessing animal welfare: different philosophies, different scientific approaches. *Zoo Animal Welfare*. 28 (6), 501–651. <https://doi.org/10.1002%2Fzoo.20253>
- Hemsworth, P.H., Coleman, G.J., Barnett, J.L., Borg, S. & Dowling, S. (2002). The effects of cognitive behavioural intervention on the attitude and behavior of stockpersons and the behavior and productivity of commercial dairy cows. *Journal of animal science*. 80 (1), 68-78. <https://doi.org/10.2527/2002.80168x>

- Hewson, C.J., Baranyiová, E., Broom, D.M., Cockram, M.S., Galindo, F., Hanlon, A.J., Hänninen, L., Lexer, D., Mellor, D.J., Molento, C.F.M., Ödberg, F.O., Serpell, J.A., Sisto, A.M., Stafford, K.J., Stookey, J.M. & Waldau, P. (2005). Approaches to teaching animal welfare at 13 veterinary schools worldwide. *Journal of veterinary medical education*. 32 (4), 385-563.
<https://doi.org/10.3138/jvme.32.4.422>
- Izmirli, S. & Phillips, C.J.C. (2012). Attitudes of Australian and Turkish veterinary faculty toward animal welfare. *Journal of veterinary medical education*. 39 (2), 200-207.
<https://doi.org/10.3138/jvme.1010.130R3>
- Jensen, M.B. & Pedersen, L.J. (2008). Using motivation tests to assess ethological needs and preferences. *Applied animal behaviour science*. 113 (4), 340-356.
<https://doi.org/10.1016/j.applanim.2008.02.001>
- Johnston, C.E., Hartley, C., Salisbury, A.M. & Wigley, P. (2012). Immunological changes at point-of-lay increase susceptibility to *Salmonella enterica* serovar enteritidis infection in vaccinated chickens. *PLoS ONE*. 7 (10), e48195.
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0048195>
- Jones, V. (2020). ‘Just don’t tell them what’s in it’: Ethics, edible insects and sustainable food choice in schools. *British educational research journal*, 46 (4), 894–908.
<https://doi.org/10.1002/berj.3655>
- Jordbruksverket (2025). *Djurskyddet i Sverige*. <https://jordbruksverket.se/djur/djurskydd-smittskydd-djurhalsa-och-folkhalsa/djurskyddet-i-sverige> [2026-05-15].
- Jordbruksverket (2026). *Nationell djurskyddsrapport 2025 – En redovisning av kontrollmyndigheternas arbete*.
<https://www2.jordbruksverket.se/download/18.53b1767519df5e5cf608c11/1778504357990/ovr790.pdf> [2026-05-27].
- Klasing, K.C. (2007). Nutrition and the immune system. *British poultry science*. 48 (5), 525-537. <https://doi.org/10.1080/00071660701671336>
- Lord, L.K., Walker, J.B., Corney, C.C. & Golab, G.C. (2010). A comparison of veterinary students enrolled and not enrolled in an animal-welfare course. *Journal of veterinary medical education*. 37 (1), 40-48.
<https://doi.org/10.3138/jvme.37.1.40>
- Lundmark Hedman, F., Berg, C. & Stéen, M. (2021). Thirty years of changes and the current state of Swedish animal welfare legislation. *Animals*. 11 (10), 2901.
<https://doi.org/10.3390/ani11102901>
- Lundmark Hedman, F., Rodriguez Ewerlöf, I., Frössling, J. & Berg, C. (2022a). Swedish dairy farmers’ perceptions of animal welfare inspections. *Frontiers in animal science*. 3. <https://doi.org/10.3389/fanim.2022.1079457>
- Lundmark Hedman, F., Rodriguez Ewerlöf, I., Frössling, J. & Berg, C. (2022b). Swedish trotting horse trainers’ perceptions of animal welfare inspections from public and private actors. *Animals*. 12 (11), 1441. <https://doi.org/10.3390/ani12111441>
- Mellor, D.J., & Reid, C.S.W. (1994). Concepts of animal well-being and predicting the impact of procedures on experimental animals. *WellBeing International*. 7, 3-18.

- Näher, A.F. & Krumpal, I. (2012). Asking sensitive questions: the impact of forgiving wording and question context on social desirability bias. *Quality & Quantity*. 46, 1601-1616. <https://doi.org/10.1007/s11135-011-9469-2>
- Naturbruk (u.å.). *Naturbruksprogrammet*. <https://www.naturbruk.se/valbara-inriktningar/> [2026-05-07]
- Pejman, N., Kallas, Z., Reig, L., Velarde, A., Moreno, M., Magnani, D., Protopapadaki, V., Ribikauskas, V., Ribikauskienė, D. & Dalmau, A. (2023). Should Animal Welfare be Included in Educational Programs? Attitudes of Secondary and University Students from Eight EU Countries. *Journal of applied animal welfare science*, 26 (3), 341–360. <https://doi.org/10.1080/10888705.2021.1969931>
- Phillips, C.J.C. & McCulloch, S. (2005). Student attitudes on animal sentience and use of animals in society. *Journal of biological education*, 40 (1), 17–24. <https://doi.org/10.1080/00219266.2005.9656004>
- Randall, D.M. & Fernandes, M.F. (1991). The social desirability response bias in ethics research. *Journal of business ethics*. 10, 805–817. <https://doi.org/10.1007/BF00383696>
- Rodenburg, T.B., Van Krimpen, M.M., De Jong, I.C., De Hass, E.N., Kops, M.S., Reidstra, B.J., Nordquist, R.E., Wagenaar, J.P., Bestman, M. & Nicol, C.J. (2013). The prevention and control of feather pecking in laying hens: identifying the underlying principles. *World's poultry science journal*. 69 (2), 361-374. <https://doi.org/10.1017/S0043933913000354>
- SFS 2018:1192. Djurskyddslag
- SFS 2019:66. Djurskyddsförordning
- Skolverket (2025a). *Lärarguiden Gy25-del 2: Ämnesplaner, progression och undervisning*. <https://www.skolverket.se/styrning-och-ansvar/forandringar-inom-skolomradet/gy25---amnesbetyg-pa-gymnasial-niva/for-dig-som-ar-larare-gy25/lararguiden-gy25/lararguiden-gy25---del-2> [2026-05-04]
- Skolverket (2025b). *Läroplan för gymnasieskolan*. https://www.skolverket.se/undervisning/gymnasieskolan/laroplan-gy25-for-gymnasieskolan/curriculums/LGY2025?schoolType=GY&typeOfSyllabus=COU_RSE_SYLLABUS×pan=LATEST&v=3 [2026-05-04]
- Skolverket (2025c). *Naturbruksprogrammet*. <https://www.skolverket.se/undervisning/gymnasieskolan/program-och-amnen-i-gymnasieskolan/gymnasieprogrammen-gy25/nationella-program/programs/NB25> [2026-05-07]
- Skolverket (2026). *Betyg*. <https://www.skolverket.se/prov-och-bedomning/betyg> [2026-05-04]
- Skolverket (u.å.). *Gymnasieskolan*. <https://www.skolverket.se/undervisning/gymnasieskolan> [2026-05-07]
- SLU (2026). *SLU:s Vetenskapliga råd för djurskydds definitioner av centrala begrepp*. <https://www.slu.se/om-slu/organisation/centrumbildningar/nationellt-centrum-for-djurvalfard/vetenskapliga-radet-for-djurskydd/definitioner-av-centrala-begrepp/> [2026-05-16]

- Statistikdatabasen (2025). *Antal antagna vid start, yrkeshögskolans kurser efter kön, utbildningsområde MYH, ålder och år*.
https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_UF_UF0701_UF0701C/YHSokKursT1a/table/tableViewLayout1/ [2025-12-14].
- Thorpe, W.H. (1965). *The assessment of pain and distress in animals*. Appendix III in report of the technical committee to enquire the welfare of animals kept under intensive husbandry conditions, F.W.R. Brambell (Chairman). London: H.M.S.O.
- Vanhonacker, F. & Verbeke, W. (2014). Public and consumer policies for higher welfare food products: Challenges and opporyunities. *Journal of agricultural and environmental ethics*. 27, 153-171. <https://doi.org/10.1007/s10806-013-9479-2>
- Villardón-Gallego, L., García-Cid, A., Estévez, A. & García-Carrión, R. (2023). Early Educational Interventions to Prevent Gender-Based Violence: A Systematic Review. *Healthcare (Basel)*, 11 (1), 142.
<https://doi.org/10.3390/healthcare11010142>
- Wilhelmsson, S., Hemsworth, P.H., Andersson, M., Yngvesson, J., Hemsworth, L. & Hultgren, J. (2024). Training of transport drivers improves their handling of pigs during loading for transport to slaughter. *Animal*. 18 (4), 101115.
<https://doi.org/10.1016/j.animal.2024.101115>
- World Organisation for Animal Health (2026). *Animal Welfare*.
<https://www.woah.org/en/what-we-do/animal-health-and-welfare/animal-welfare/> [2026-03-17]
- Yun, C.H., Wynn, P. & Ha, J.K. (2014). Stress, acute phase proteins and immune modulation in calves. *Animal production science*. 54 (10), 1561-1568.
<https://doi.org/10.1071/AN14441>
- Zühlke, L.J. & Engel, M.E. (2013). The Importance of Awareness and Education in Prevention and Control of RHD. *Global heart*, 8 (3), 235–239.
<https://doi.org/10.1016/j.gheart.2013.08.009>

Populärvetenskaplig sammanfattning

Att ha en god förståelse för hur djur fungerar och hur vi människor interagerar med dem på ett positivt sätt är viktigt för att både främja djurens välfärd och skapa hållbara djurhållningar. Det är därför viktigt i utbildningen för djurvårdare och personer som ska jobba med djurrelaterade yrken att kunskap om djurvelfärd och djurskydd ingår och att dess innehåll är relevant och uppdaterat. Djurskydd och djurvelfärd kan definieras på olika sätt men en definition som används är att djurvelfärd är djurets egen upplevelse av sin miljö och djurskydd är vad vi människor gör för att se till att djuren har en bra välfärd. Det genomförs djurskyddskontroller av handläggare från en länsstyrelse som syftar till att kontrollera efterlevnaden av djurskyddslagstiftningen och som görs för alla djur som hålls av människan. I Sverige finns det ett problem där flertalet djurägare har en negativ bild av djurskyddskontroller och djurhållare upplever att handläggarens kunskapsnivå om djuren och branschen var en viktig del av hur kontrollen och handläggaren upplevdes. Utbildning och träning av personal som hanterar djur har också visat sig ha en direkt påverkan på djurvelfärd och djurpersonalens attityd till djuren de arbetar med. Många av den framtida generationen av djurägare och djurskötare får sin utbildning på naturbruksgymnasier i Sverige.

Syftet med studien var att undersöka vilka kunskaper avseende djurvelfärd och djurskydd elever får med sig från svenska naturbruksskolor inom programmen lantbruk och djurvård.

Studien bestod av två delar, där den ena delen var en enkät som skickades ut till sistaårselever i naturbruksskolor som erbjuder och har elever i inriktningarna lantbruk och djurvård. Den andra delen bestod av att samla in kursplanerna för de obligatoriska kurserna som var specifika för vardera inriktningen och som tog upp djur i sitt centrala innehåll eller i betygskriterierna. Elevernas åsikter om sin utbildning avseende djurskydd och djurvelfärd samlades in med hjälp av en elektronisk enkät. Enkäten hade fem sektioner som hade frågor inom ämnena *djurvelfärd*, *djurskydd*, *djurskyddskontroller* och *allmänna frågor*. De som kontaktades var svenska naturbruksskolor som erbjöd och hade elever i de båda inriktningarna lantbruk och djurvård. Svaren på enkäten sammanställdes och för att lätt kunna jämföra inriktningarna räknades elevernas svar på de olika frågorna ut i procent. För att besvara forskningsfrågan om vad som ingår i utbildningen avseende djurskydd och djurvelfärd gjordes en analys av kursplaner från sex obligatoriska

kurser. Kursplanerna analyserades utifrån dess centrala innehåll samt betygskriterierna för betyg E (godkänt), och gjordes med hjälp av 17 kriterier som baserades på frågorna i enkäten.

Av de 23 skolorna som kontaktades svarade sju ja till att delta. Enkäten besvarades av totalt 80 elever och elever från djurvårdsinriktningen utgjorde 68% och elever från lantbruksinriktningen utgjorde 32% av dessa. De flesta eleverna upplevde att de var nöjda med sin utbildning, ansåg att djurskydd och djurvälfärd är viktiga delar i utbildningen och upplevde att även skolan ansåg detta. En något större andel av djurvårdseleverna jämfört med lantbrukseleverna ansåg dock att deras utbildning generellt varit bra och tillräcklig. Det var drygt hälften av eleverna inom båda inriktningarna som ansåg att djurvälfärd handlar om att djuren mår bra både fysiskt och psykiskt, och en tredjedel av alla elever som ansåg att det handlar om att djuret har möjlighet att utföra sina naturliga beteenden. Generellt höll eleverna i båda inriktningarna med om att deras utbildning gett dem goda kunskaper i djurvälfärd men en större andel av lantbrukseleverna jämfört med djurvårdseleverna som ansåg att utbildningen inte gett dem goda kunskaper i djurvälfärd. En lägre andel av lantbrukseleverna än djurvårdseleverna ansåg att utbildningen gett dem goda kunskaper om hur de kan se om ett djur är sjukt eller inte mår bra och om hur de identifierar onormala eller oönskade beteenden. Det var ungefär hälften av eleverna från båda inriktningarna som ansåg att djurskydd handlar om att förebygga så att djur inte ska utsättas för onödigt lidande. Majoriteten av eleverna ansåg att deras utbildning gett dem goda kunskaper om var det går att hitta den svenska djurskyddslagstiftningen men det var generellt en mindre andel elever inom båda inriktningarna som ansåg att deras utbildning gett dem goda kunskaper om hur de ska läsa och förstå den svenska djurskyddslagstiftningen. De flesta av djurvårdseleverna upplevde att de fått en positiv bild av djurskyddskontroller från sin utbildning jämfört med lantbrukseleverna där majoriteten ansåg att de fått en neutral bild, men det var inga elever som fått en negativ bild. Slutligen var det en större andel av djurvårdseleverna jämfört med lantbrukseleverna som ansåg att det är viktigt att det genomförs djurskyddskontroller hos svenska djurhållare och att deras utbildning gett dem kunskap om hur en djurskyddskontroll går till. Resultatet från analysen av kursplanerna visade att andelen uppfyllda kriterier i analysen av kursplanerna varierade mellan kurserna och flera kriterier i analysen av kursplanerna uppfyllde inte något analyskriterium och endast tre analyskriterier uppfylldes av alla kurserna. Antalet uppfyllda analyskriterier i kombination med de vaga formuleringarna i kursplanerna lämnade mycket öppet för tolkning av enskilda lärare i utbildningen vilket möjliggjorde skillnader i utbildningens innehåll mellan olika lärare och skolor. Avslutningsvis, behövs det mer forskning för att få en representativ bild av Sveriges natubrukselevers upplevelse av sin utbildning då för få skolor och elever deltog i studien för att det skulle kunna dras några generella slutsatser.

Tack

Jag vill främst tacka mina handledare Frida Lundmark Hedman och Lina Elmersson som tålmodigt väglett mig genom hela arbetet och som vars hjälp och råd jag inte hade klarat mig utan. Tack även till min opponent för bra och konstruktiva kommentarer som hjälpte mitt arbete framåt. Sist men inte minst måste jag tacka mina vänner och min familj som har stöttat och visat mig stort tålamod genom hela processen.

Bilaga 1

Naturbruksskolornas utbildning inom djurvälstånd och djurskydd

Information till forskningspersoner

Vi vill fråga dig om du vill delta i ett forskningsprojekt genom att svara på denna enkät. Enkäten är anonym och tar ca 10 min att besvara.

På den här sidan får du information om projektet och om vad det innebär att delta, så att du kan ta ställning till om du vill ge ditt samtycke till att delta i studien.

Vad är det för ett projekt och varför vill vi att du ska delta?

Syftet med projektet är att undersöka vilka kunskaper avseende djurvälstånd och djurskydd elever som läser på Sveriges naturbruksskolor har med sig ut i arbetslivet. Du tillfrågas att besvara denna enkät eftersom du läser sista året på ett naturbruksprogram med inriktning djurvård eller lantbruk. Enkäten har distribuerats till dig med hjälp av din skola.

Enkäten du besvarar är en del av ett forskningsprojekt som bedrivs vid Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) under 2026 av forskarna Frida Lundmark Hedman och Lina Elmersson. Enkäten ingår i ett examensarbete för student Judith Loberg.

Forskningshuvudman för projektet är SLU. Med forskningshuvudman menas den organisation som är ansvarig för projektet. Forskningens godkännande inhämtas av Etikprövningsmyndigheten, diarienummer för prövningen hos Etikprövningsmyndigheten är 2025-08828-01

Hur går projektet till?

Projektet innebär att elever som går sista året på en naturbruksskola och läser inriktningen lantbruk eller djurvård får besvara denna digitala enkät med frågor om den utbildning man fått kring djurvälstånd och djurskydd. Enkäten skickas ut till elever som läser på de skolor som erbjuder dessa inriktningar runt om i Sverige.

Möjliga följder och risker med att delta i projektet

Du som deltar i projektet utsätts för mycket små risker. Det som möjligen skulle kunna inträffa är att du upplever enkätfrågorna som lite känsliga eftersom det handlar om kunskap och delvis inställning till djurskydd och djurvälstånd. Du kan välja att avbryta ditt deltagande när som helst genom att återkalla ditt samtycke.

Vad händer med dina uppgifter?

Projektet kommer att samla in och registrera följande information om dig när du svarar på enkäten: dina åsikter och uppfattningar om din naturbruksskolas utbildning i djurskydd och djurvälstånd. Uppgifterna kommer inte att kunna härledas tillbaka till dig.

Ändamålet med behandlingen av dina personuppgifter är att vi ska kunna genomföra vår forskning enligt korrekt vetenskaplig metod och bidra till en ökad förståelse kring utbildningen om djurvälstånd och djurskydd på svenska naturbruksskolor.

Allt material som samlas in kommer att lagras enligt EU:s dataskyddsförordning GDPR. Ingen direkt identifierande information, såsom namn, adress, personnummer m.m. kommer att samlas in. Dina enkätsvar sparas initialt på stängda webbplatser (via enkätverktyget Netigate) under max 6 månaders tid för att därefter lagras utan identifierande uppgifter under 10 års tid vid SLU enligt lagstiftningen om allmänna handlingar och myndigheters arkiv. När resultatet publiceras kommer inga personuppgifter finnas med i texten. Inte heller andra beskrivningar som skulle kunna kopplas till dig kommer att finnas med.

Dina svar och dina resultat kommer att behandlas så att inte obehöriga kan ta del av dem. Ansvarig för dina personuppgifter är SLU. Enligt EU:s dataskyddsförordning har du rätt att kostnadsfritt få ta del av de uppgifter om dig som hanteras i projektet, och vid behov få eventuella fel rättade. Du kan också begära att uppgifter om dig raderas samt att behandlingen av dina personuppgifter begränsas. Rätten till radering och till begränsning av behandling av personuppgifter gäller dock inte när uppgifterna är nödvändiga för den aktuella forskningen. Om du vill ta del av uppgifterna ska du kontakta student Judith Loberg (jhlo0001@stud.slu.se) eller forskare Frida Lundmark Hedman (0511-67212, frida.lundmark@slu.se). Dataskyddsombud nås på dataskydd@slu.se eller via 018-67 20 90. Om du är missnöjd med hur dina personuppgifter behandlas har du rätt att ge in klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten (imy@imy.se), som är tillsynsmyndighet.

Hur får du information om resultatet av projektet?

Resultatet kommer i ett första steg att publiceras som ett skriftligt examensarbete (i SLU:s publikationsdatabas Epsilon). I ett andra steg kommer resultatet att publiceras i en vetenskaplig internationell tidskrift. Resultatet planeras även att redovisas på internationell konferens, samt populärvetenskapligt kommuniceras med intressenter här i Sverige (t.ex. Naturbruksskolorna, Jordbruksverket och lantbruksnäringen). Som deltagare i projektet kan du även kontakta projektansvariga för att få ta del av resultatet.

Ersättning

Ingen ekonomisk ersättning betalas ut till dig som svarar på enkäten.

Deltagandet är frivilligt

Ditt deltagande är frivilligt och du kan när som helst välja att avbryta deltagandet. Om du väljer att inte delta eller vill avbryta ditt deltagande behöver du inte uppge varför, och det kommer inte heller att påverka din framtida vård eller behandling. Om du vill avbryta ditt deltagande ska du kontakta den ansvariga för projektet (se nedan).

Ansvariga för projektet

Ansvarig för projektet är Frida Lundmark Hedman, tel: 0511-67212, epost: frida.lundmark@slu.se

Sista dagen för att svara på enkäten är den 13 mars.

För specifika frågor om enkäten, kontakta Judith Loberg: jhlo0001@stud.slu.se

Ja/Nej

Inledande frågor:

Vilken inriktning läser du?

Lantbruk

Djurvård

Vilka fördjupningskurser har du läst? (välj alla kurser som du har läst)

Biodling

Bevarandebiologi

Djurhållning – häst

Djur i zoohandel

Djur för forskningsändamål

Djurhållning – lantbruksdjur

Djurhållning – sällskapsdjur

Djurparksdjur 1

Djurparksdjur 2

Djurvård inom djurens hälso- och sjukvård 1

Djurvård inom djurens hälso- och sjukvård 2

Djurvård inom djurens hälso- och sjukvård 3

Hundkunskap 1

Hundkunskap 2

Hundkunskap 3

Hästkunskap 1

Hästkunskap 2

Hästkunskap 3

Kattkunskap

Lantbruksdjur 1

Lantbruksdjur 2

Lantbruksdjur 3

Sällskapsdjur 1

Sällskapsdjur 2

Annan, vilken?

Djurvälfärd:

Hur skulle du beskriva djurvälfärd utifrån vad du lärt dig genom utbildningen?

Djurvälfärd handlar främst om att djuret är friskt och inte har några fysiska besvär

Djurvälfärd handlar främst om att djuret mår bra såväl fysiskt som psykiskt

Djurvälfärd handlar främst om djurets förmåga att hantera sin miljö och omgivning

Djurvälfärd handlar främst om att djuret kan producera eller prestera bra

Djurvälfärd handlar främst om att djuret har möjlighet att utföra sina naturliga beteenden

Djurvälfärd handlar främst om djurets känslor och egen upplevelse av sin situation

Inga av dessa definitioner passar in (*fritext för egen definition*)

Vet inte

Fyll i de alternativ som bäst passar in på dig gällande följande påståenden, där 1=instämmer inte alls och 5=instämmer helt.

Utbildningen har gett mig goda kunskaper i djurvälfärd

1 (instämmer inte alls), 2, 3, 4, 5 (instämmer helt)

Utbildningen har gett mig goda kunskaper om djurs naturliga beteenden och beteendebehov.

1 (instämmer inte alls), 2, 3, 4, 5 (instämmer helt)

Utbildningen har gett mig goda kunskaper om hur jag kan se om ett djur är sjukt eller inte mår bra

1 (instämmer inte alls), 2, 3, 4, 5 (instämmer helt)

Utbildningen har gett mig goda kunskaper om att identifiera onormala eller oönskade beteenden hos de djur jag ska jobba med.

1 (instämmer inte alls), 2, 3, 4, 5 (instämmer helt)

Djurskydd:

Hur skulle du beskriva djurskydd utifrån vad du lärt dig genom utbildningen?

Djurskydd handlar om att följa det som står i djurskyddslagstiftningen

Djurskydd handlar om vad vi som människor gör för att säkerställa en god djurvälfärd

Djurskydd handlar om att jobba förebyggande för att djuren inte ska utsättas för onödigt lidande

Inga av dessa definitioner passar in (*fritext för egen definition*)

Vet inte

Fyll i de alternativ som bäst passar in på dig gällande följande påståenden, där 1=instämmer inte alls och 5=instämmer helt.

Utbildningen har gett mig goda kunskaper om var jag kan hitta den svenska djurskyddslagstiftningen.

1 (instämmer inte alls), 2, 3, 4, 5 (instämmer helt)

Utbildningen har gett mig goda kunskaper om hur jag ska läsa och förstå den svenska djurskyddslagstiftningen.

1 (instämmer inte alls), 2, 3, 4, 5 (instämmer helt)

Utbildningen har gett mig goda kunskaper om vad i djurskyddslagstiftningen som är relevant för mitt framtida yrke.

1 (instämmer inte alls), 2, 3, 4, 5 (instämmer helt)

Jag tycker att den svenska djurskyddslagstiftningen är bra och tillräcklig.

1 (instämmer inte alls), 2, 3, 4, 5 (instämmer helt)

Djurskyddskontroller:

Min skola och utbildning har gett mig en [...] bild av djurskyddskontrollen.

(Välj det alternativ som enligt dig passar bäst in)

Positiv, Negativ, Neutral

Fyll i de alternativ som bäst passar in på dig gällande följande påståenden, där 1=instämmer inte alls och 5=inställer helt.

Utbildningen har gett mig kunskap om hur en djurskyddskontroll går till

1 (instämmer inte alls), 2, 3, 4, 5 (instämmer helt)

Min uppfattning är att det är viktigt att det genomförs djurskyddskontroller hos svenska djurhållare

1 (instämmer inte alls), 2, 3, 4, 5 (instämmer helt)

Allmänna frågor:

Min utbildning har generellt varit bra och jag känner att jag fått tillräckligt med kunskap för min framtida yrkesroll

Ja/ Nej

Tycker du att djurskydd och djurvälstånd är viktiga delar i utbildningen?

Ja/ Nej, varför? (*fritext*)

Upplever du att skolan anser att ämnena djurskydd och djurvälstånd är viktiga?

Ja/ Nej

Är det något mer du skulle vilja tillägga eller berätta?

Fritext

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Även om du inte publicerar fulltexten kommer den arkiveras digitalt. Om fler än en person har skrivit arbetet gäller krysset för samtliga författare. Du hittar en länk till SLU:s publiceringsavtal på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>.

☒ JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

☐ NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.